

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SIEMIATYCZE NA LATA 2017 - 2023

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Opis powiązań programu z dokumentacją strategiczną i planistyczną gminy	4
1.1. Powiązania z dokumentami na poziomie europejskim.....	4
1.2. Powiązanie z dokumentami krajowymi.....	4
1.3. Powiązania z dokumentami regionalnymi.....	6
1.4. Powiązania z dokumentami lokalnymi.....	8
3. Charakterystyka miasta Siemiatycze w aspektach społecznych gospodarczych, środowiskowych, przestrzennych i technicznych	12
2.1. Społeczne.....	13
2.1.1. Struktura demograficzna	13
2.1.2. Bezrobocie.....	15
2.1.3. Pomoc społeczna	17
2.1.4. Bezpieczeństwo	19
2.1.5. Aktywność społeczna	19
2.1.6. Udział w życiu publicznym	21
2.2. Sfera gospodarcza.....	23
2.2.1. Stopień przedsiębiorczości	23
2.3. Sfera środowiskowa.....	25
2.3.1. Obszary chronione.....	25
2.3.2. Zanieczyszczenie powietrza	26
2.3.3. Hałas.....	26
2.3.4. Azbest.....	26
2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	27
2.4.1. Infrastruktura techniczna	27
2.4.2. Infrastruktura społeczna	28
2.5. Sfera techniczna.....	36
2.5.1. Zasoby mieszkaniowe komunalne i socjalne	37
4. Identyfikacja obszarów kryzysowych	41
5. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji.....	43
4.1. Podstawowe informacje.....	43
4.2. Charakterystyka obszaru rewitalizacji.....	45
6. Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji	48
7. Wizja	50
8. Cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań.....	51
9. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	53
10. System realizacji (wdrażania) Programu Rewitalizacji	55
11. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	60
12. Mechanizm włączania różnych grup interesariuszy w procesie rewitalizacji.....	64
13. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	70

14.	Szacunkowe ramy finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z źródłami finansowania.....	72
15.	Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	75
16.	Wskazanie sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	75

Załączniki:

Załącznik nr 1. Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Siemiatycze

Załącznik nr 2. Karty przedsięwzięć kluczowych

Załącznik nr 3. Karty przedsięwzięć uzupełniających

1. Wprowadzenie

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji (m.in. organy władzy publicznej, mieszkańców obszaru rewitalizacji, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe itp.) na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) przy wykorzystaniu wewnętrznych potencjałów obszaru.

Obszarem zdegradowanym jest obszar, który znajduje się w stanie kryzysowym z powodu nagromadzenia negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, wysokiego wskaźnika bezrobocia, przestępczości, ubóstwa, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym i publicznym oraz co najmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego, wyróżniający się szczególną koncentracją negatywnych wymienionych powyżej zjawisk, na którym z uwagi na kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy prowadzona jest rewitalizacja. Obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy. Liczba mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizacji nie może przekraczać 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar może zostać podzielony na podobszary w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Gminny Program Rewitalizacji powstał w odpowiedzi na potrzeby wynikające z przeprowadzonej delimitacji, którego głównym zadaniem jest poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizowanych i zdegradowanych.

GPR zakłada realizację trzech celów:

1. Zaktywizowanie i zintegrowanie społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji,
2. Pobudzenie i rozwój gospodarczy,
3. Wysoka jakość przestrzeni publicznych, służących aktywizacji społecznej mieszkańców oraz poprawie warunków życia.

Realizacja powyższych celów oraz wyprowadzenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stany kryzysowego nastąpi poprzez realizację szeregu działań opisanych w Programie.

GPR został przygotowany i opracowany zgodnie z wymogami określonymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777) oraz Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 roku. W związku z tym jego struktura i zawartość merytoryczna wynika z zaleceń dla tego typu opracowań.

2. Opis powiązań programu z dokumentacją strategiczną i planistyczną gminy

Gminny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do określonych problemów społecznych mieszkańców na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych na szczeblu lokalnym (stanowiące istotny element całościowej wizji rozwoju gminy), a także założenia dokumentów realizujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym oraz subregionalnym.

1.1. Powiązania z dokumentami na poziomie europejskim

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 zakłada fundamentalny cel reform, jakim jest przyspieszenie wzrostu gospodarczego i zwiększenie zatrudnienia w Unii Europejskiej. Program wpisuje się w: Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Ponadto wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych:

- Cel 1 Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20–64 lata.
- Cel 4 Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.
- Cel 5 Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

1.2. Powiązanie z dokumentami krajowymi

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”- jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusz rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju. Celem głównym przedstawionym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków. Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele strategii:

- Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;

- Kapitał Ludzki: Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”;
- Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny: Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest elementem zarządzania rozwojem kraju. Wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe. Program Rewitalizacji Gminy zgodny jest z zapisami Strategii Rozwoju Kraju 2020 w następujących obszarach strategicznych:

1) Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo:

- Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek interwencji: rozwój kapitału społecznego. Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka,
- Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.

2) Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna:

- Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez rząd w grudniu 2011 r., jest najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Program wpisuje się w następujące cele:

Cel strategiczny: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Kierunek działań polityki przestrzennej: Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych. Działanie: Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 roku, jest dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Dokument wpisuje się w następujące cele Krajowej Strategii:

Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

1.3. Powiązania z dokumentami regionalnymi

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 określa zasady, obszary i kierunki interwencji polityki rozwoju regionu w horyzoncie czasowym. Planowanie strategiczne jest niezbędnym narzędziem w zarządzaniu rozwojem każdego regionu. Działania wpisane w Program są zgodne z następującymi kierunkami i celami zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego:

- I. Wzrost przedsiębiorczości i konkurencyjności gospodarki
 - Cel operacyjny 1.1: Rozwój przedsiębiorczości;
 - Cel operacyjny 1.3. Rozwój kompetencji do pracy i wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców regionu;
 - Cel operacyjny 1.5. Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych;
 - Cel operacyjny 1.6. Nowoczesna infrastruktura sieciowa.
- II. Rozwój krajowych i międzynarodowych powiązań społeczno-gospodarczych regionu
 - Cel operacyjny 2.1. Aktywność podlaskich przedsiębiorstw na rynku ponadregionalnym;
 - Cel operacyjny 2.5. Podniesienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu.
- III. Wzrost jakości życia mieszkańców
 - Cel operacyjny 3.1. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych;
 - Cel operacyjny 3.3. Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego;

- Cel operacyjny 3.4. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020.

Stanowi jednocześnie instrument realizacji Umowy Partnerstwa, która określa strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych, tj. polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020. Tym samym Program przyczynia się do realizacji celów Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz krajowych dokumentów strategicznych.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 jest programem dwufunduszowym, współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Obejmuje 32 priorytety inwestycyjne w ramach 9 celów tematycznych, które zostały ujęte w 10 osiach priorytetowych¹.

Niniejszy dokument wpisuje się w następujące osie priorytetowe i działania:

Os priorytetowa I Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu

- Działanie 1.4 Promocja przedsiębiorczości oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa

Oś priorytetowa II: Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa

- Działanie 2.1 Zwiększenie zdolności zatrudnieniowej osób pozostających bez zatrudnienia oraz osób poszukujących pracy przy wykorzystaniu aktywnej polityki rynku pracy oraz wspieranie mobilności zasobów pracy.
- Działanie 2.3 Wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych.
- Działanie 2.4 Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Oś priorytetowa III: Kompetencje i kwalifikacje

- Działanie 3.2 Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr regionu.

Oś priorytetowa IV: Poprawa Dostępności Transportowej

- Działanie 4.1 Mobilność regionalna

Oś priorytetowa V: Gospodarka Niskoemisyjna

- Działanie 5.1 Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii.
- Działanie 5.3 Efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej.

Oś priorytetowa VI: Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami

- Działanie 6.2 Ochrona wody i gleby.

¹ Załącznik nr 1 do Uchwały nr 29/249/2015 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 17 marca 2015 r. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

- Działanie 6.3 Ochrona zasobów Bio i georóżnorodności oraz krajobrazu

Oś priorytetowa VII: Poprawa spójności społecznej

- Działanie 7.1 Rozwój działań aktywnej integracji.
- Działanie 7.2 Rozwój usług społecznych.
- Działanie 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego.

Oś priorytetowa VIII: Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej

- Działanie 8.2 Uzupełnienie deficytów w zakresie infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
- Działanie 8.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego.
- Działanie 8.4 Infrastruktura społeczna.
- Działanie 8.5 Rewitalizacja
- Działanie 8.6 Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego.

Oś priorytetowa IX: Rozwój lokalny

- Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego

1.4. Powiązania z dokumentami lokalnymi

Przedsiębiorcze i przyjazne Siemiatycze. Strategia rozwoju miasta do 2020 roku

Strategia stanowi narzędzie do kreowania rozwoju w jednostce samorządu terytorialnego. Odpowiada na wyzwania wynikające z kierunków rozwoju Europy i kraju przy efektywnym wykorzystaniu lokalnych potencjałów. W strategii zostały zhierarchizowane potrzeby gospodarcze, społeczne i ekologiczne w celu wyznaczenia kierunków zmian miasta Siemiatycze.

Niniejszy dokument zgodny jest z następującymi celami strategicznymi zapisanymi w Strategii:

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej Miasta Siemiatycze.

Cele operacyjne:

- 1.1 Opracowanie systemu edukacji mieszkańców na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy.
- 1.2 Rozwijanie postaw przedsiębiorczości wśród mieszkańców miasta.
- 1.3 Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta.
- 1.4 Kształtowanie wizerunku gospodarczego miasta.

Cel strategiczny 2. Zapewnienie wysokiego standardu życia lokalnej społeczności.

Cele operacyjne:

- 2.1 Poprawa bezpieczeństwa społecznego.
- 2.2 Rozwój infrastruktury społecznej.
- 2.3 Integracja środowisk i wzrost jakości kapitału społecznego.
- 2.4 Rozwój kulturowy miasta Siemiatycze.

Cel strategiczny 3. Wspieranie rozwoju turystyki poprzez efektywne wykorzystanie zasobów geograficzno-przyrodniczych miasta Siemiatycze.

Cele operacyjne:

- 3.1 Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej miasta.
- 3.2 Rozwój infrastruktury z zakresu kultury.
- 3.3 Ochrona i promocja zabytków miasta Siemiatycze.
- 3.4 Działania promujące Siemiatycze jako miejsce atrakcyjne turystycznie.

Cel strategiczny 4. Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej w mieście Siemiatycze.

Cele operacyjne:

- 4.2 Modernizacja budynków w kontekście efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.
- 4.3 Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Program Aktywności Lokalnej Miasta Siemiatycze na lata 2016-2020

Program Aktywności Lokalnej dla miasta Siemiatycze na lata 2016-2020 jest dokumentem określającym kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców miasta. Działania te mają na celu udzielenie wsparcia ukierunkowanego na zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Celem nadrzędnym zapisanym w Programie Aktywności Lokalnej jest podniesienie poziomu aktywności mieszkańców miasta Siemiatycze oraz instytucji lokalnych na rzecz samodzielnego rozwiązywania różnych problemów społecznych, w szczególności problemów dotyczących osoby korzystające ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania zawarte w Program Rewitalizacji wpisują się w następujące cele szczegółowe Programu Aktywności Lokalnej:

- Zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównanie szans dla grup marginalizowanych, m.in. osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, dzieci i młodzieży,
- Podejmowanie inicjatyw na rzecz podniesienia jakości życia społeczności lokalnej,
- Prowadzenia działań aktywizacyjnych i integracyjnych adresowanych do osób należących do określonej grupy zawodowej lub społecznej.
- Edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców,
- Organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach, w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym, turystycznym.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Siemiatycze

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Siemiatycze zostały wskazane następujące główne cele rozwoju:

1. Głównym celem rozwoju miasta jest zapewnienie mieszkańcom pracy i dochodów pozwalających na godziwy, w odczuciu społecznym, poziom życia.

2. W rozwoju miasta należy dążyć do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej i zabezpieczenia powiązań społeczno-ekonomicznych terenów wiejskich z miastem oraz z gminami sąsiednimi i województwem w sferach: społecznej, ekologicznej, infrastruktury technicznej.
3. Należy wykorzystać dla rozwoju istniejące położenie miasta na trasach dróg szybkiego ruchu S19, potencjalnym szlaku (Drohiczyn - Siemiatycze - Tokary) wymiany międzynarodowej, możliwości rekreacyjne doliny Bugu i nad zbiornikami wodnymi w mieście, majątek trwały i istniejący potencjał infrastrukturalny.
4. Społecznym efektem rozwoju miasta będzie poprawa szeroko rozumianych warunków życia mieszkańców.

W studium określono następujące cele:

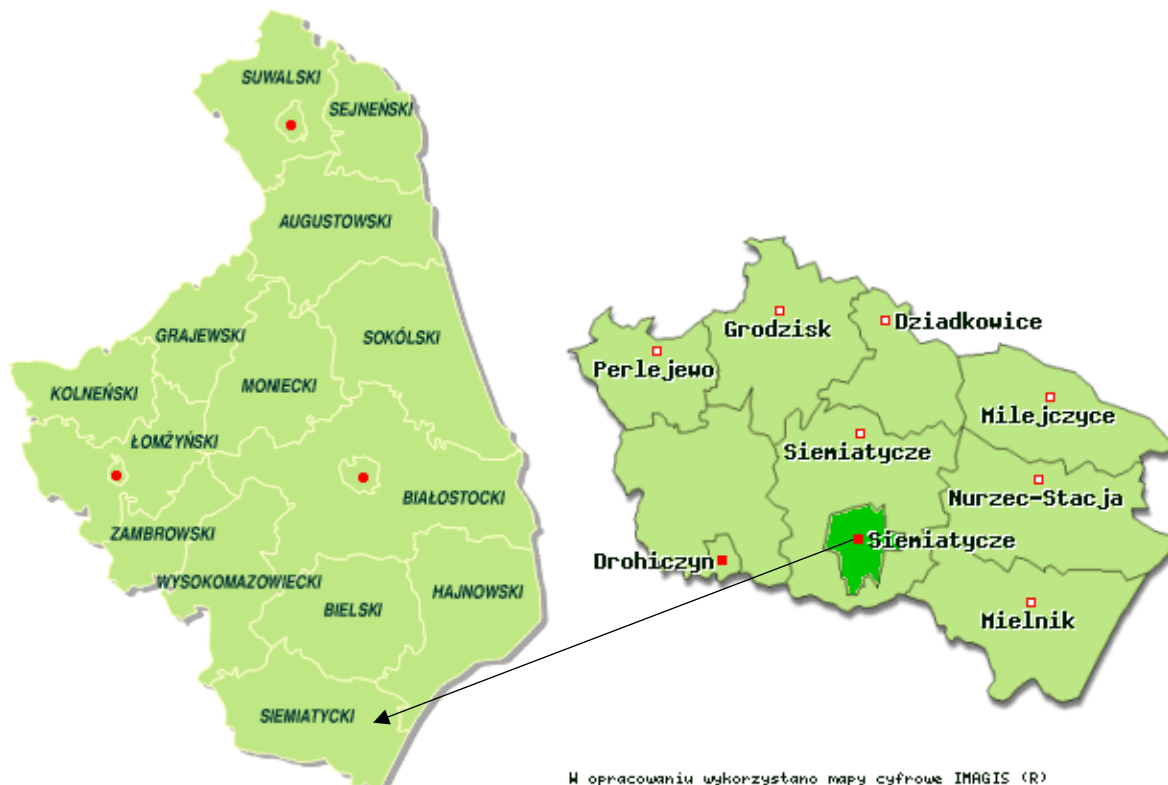
1. Cele ekologiczne rozwoju:
 - Ochrona funkcjonowania i zachowanie ciągłości przestrzennej systemu środowiska przyrodniczego.
 - Wzbogacenie i racjonalne wykorzystanie walorów systemu przyrodniczego dla rekreacji i rolnictwa.
 - Zapewnienie co najmniej normatywnych warunków sanitarnych zamieszkiwania ludności w zakresie: jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.
2. Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym:
 - Tworzenie warunków do wzrostu ilości miejsc pracy, szczególnie w sektorze produkcyjnym, administracji i usługach oraz w obsłudze rekreacji i wypoczynku.
 - Walka z patologią społeczną (pijaństwo, narkomania, nikotynizm).
 - Rozwój mieszkalnictwa poprzez podnoszenie standardu cywilizacyjnego zamieszkania i podnoszenia standardu technicznego wyposażenia mieszkań. Podnoszenie poziomu wykształcenia ludności, rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej.
3. Cele rozwoju gospodarczego:
 - Efektywne wykorzystanie istniejącego majątku produkcyjnego, surowców lokalnych, zasobów pracy i tradycji produkcyjnych.
 - Rozwój funkcji produkcyjnych na wyznaczonych dla tego celu terenach.
 - Rozwój funkcji turystycznych i wypoczynkowych na terenach wyznaczonych nad zbiornikami wodnymi w mieście oraz rozwój funkcji obsługi ruchu turystycznego rejonu doliny Bugu.
 - Wspierać rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego na terenie miasta.
4. Cele rozwoju komunikacji
 - Zapewnienie funkcjonowania w odpowiednim standardzie prędkości i swobody ruchu tranzytowego kołowego międzynarodowego i krajowego na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych.
 - Zapewnienie sprawnych wewnętrznych i zewnętrznych powiązań transportowych miasta z obszarami kraju, województwa, powiatu i gmin sąsiednich.

- Zaspokojenie wewnętrznych potrzeb transportowych podmiotów społecznych, gospodarczych i mieszkańców miasta, zabezpieczenie i odpowiednie rozmieszczenie miejsc parkingowych i garażowych oraz sprawnej obsługi komunikacją zbiorową.
 - Budowa ścieżek rowerowych na trasach dojazdowych do obiektów i obszarów atrakcyjnych kulturowo, krajobrazowo i turystycznie.
5. Cele rozwoju infrastruktury technicznej
- Zaspokajanie zapotrzebowania podmiotów gospodarczych społecznych i mieszkańców na dostawę w preferowanym przez nich standardzie ilościowym i jakościowym: wody, energii elektrycznej, gazu i usług telekomunikacyjnych.
 - Ochrona wody, powietrza, gleby i środowiska przyrodniczego, a także miejsc zamieszkania ludności przed zanieczyszczeniami ściekami sanitarnymi, odpadami stałymi i odpadami energetycznymi.
 - Zmniejszenie uciążliwości kolizji między sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej, a terenami zamieszkania i elementami systemu przyrodniczego miasta.
 - Sprawne i niezawodne funkcjonowanie systemów infrastruktury technicznej, zapewniające zaspokojenie potrzeb w sposób ciągły i efektywny ekonomicznie.

Wyznaczone cele oraz kierunki rozwoju zagospodarowanie przestrzennego wskazują kierunki planowanych działań inwestycyjnych na terenie Miasta Siemiatycze w taki sposób, aby wpływały one na ich realizację. W Programie Rewitalizacji zostały wskazane projekty, które zostały opracowane zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowanie przestrzennego Miasta Siemiatycze.

3. Charakterystyka miasta Siemiatycze w aspektach społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzennych i technicznych

Miasto Siemiatycze jest położone w południowej części województwa podlaskiego, w powiecie siemiatyckim. W otoczeniu miasta znajdują się obszary należące do gminy wiejskiej Siemiatycze. Miasto Siemiatycze zajmuje powierzchnię 3625 ha, co stanowi 2,48% powierzchni powiatu i 0,18% powierzchni województwa podlaskiego.

W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

Rysunek 1. Lokalizacja Miasta Siemiatycze na tle powiatu siemiatyckiego i województwa podlaskiego

Źródło: www.zpp.pl

Miasto Siemiatycze pełni funkcję ośrodka powiatowego, ze standardowymi na tym szczeblu funkcjami obsługi mieszkańców m.in. w zakresie administracji publicznej, edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury.

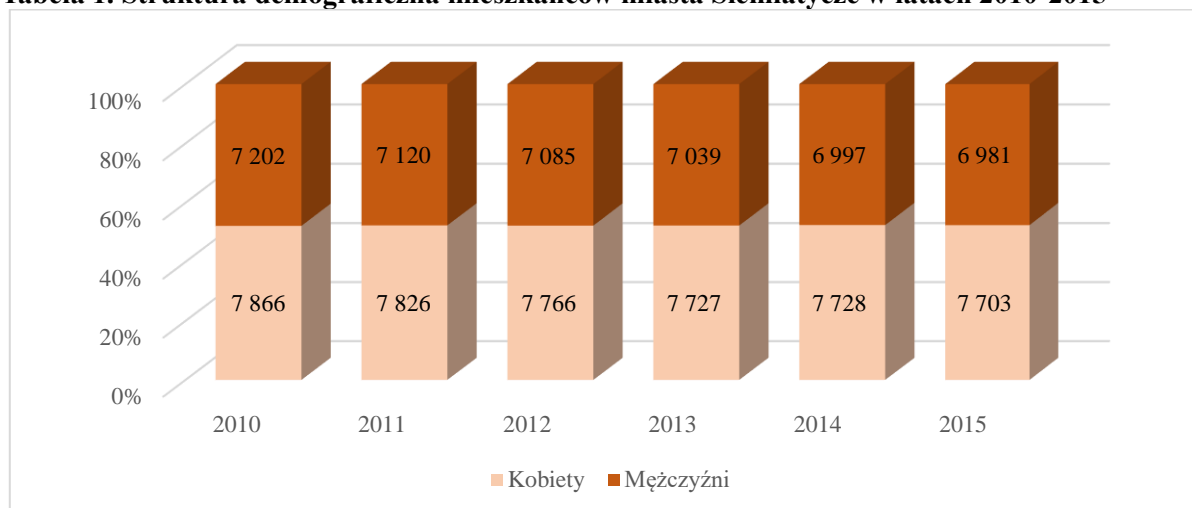
Miasto Siemiatycze według danych GUS na koniec roku 2015 zamieszkiwało 14 684 mieszkańców. Jest to największy ośrodek miejski w powiecie siemiatyckim. Mieszkańcy miasta stanowią 32% ludności powiatu i 1,2% ludności województwa podlaskiego. Gęstość zaludnienia wynosi 405 osób na 1 km².

2.1. Społeczne

2.1.1. Struktura demograficzna

Analiza struktury demograficznej wykazała, iż w społeczeństwie miasta Siemiatycze dominują kobiety. W latach 2010-2015 udział procentowy kobiet średnio wynosił 52% ogółu społeczeństwa. Na przestrzeni lat zauważalny jest spadek liczby mieszkańców w mieście Siemiatycze. Od 2010 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się o 3% (384 osoby). Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę demograficzną mieszkańców.

Tabela 1. Struktura demograficzna mieszkańców miasta Siemiatycze w latach 2010-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych

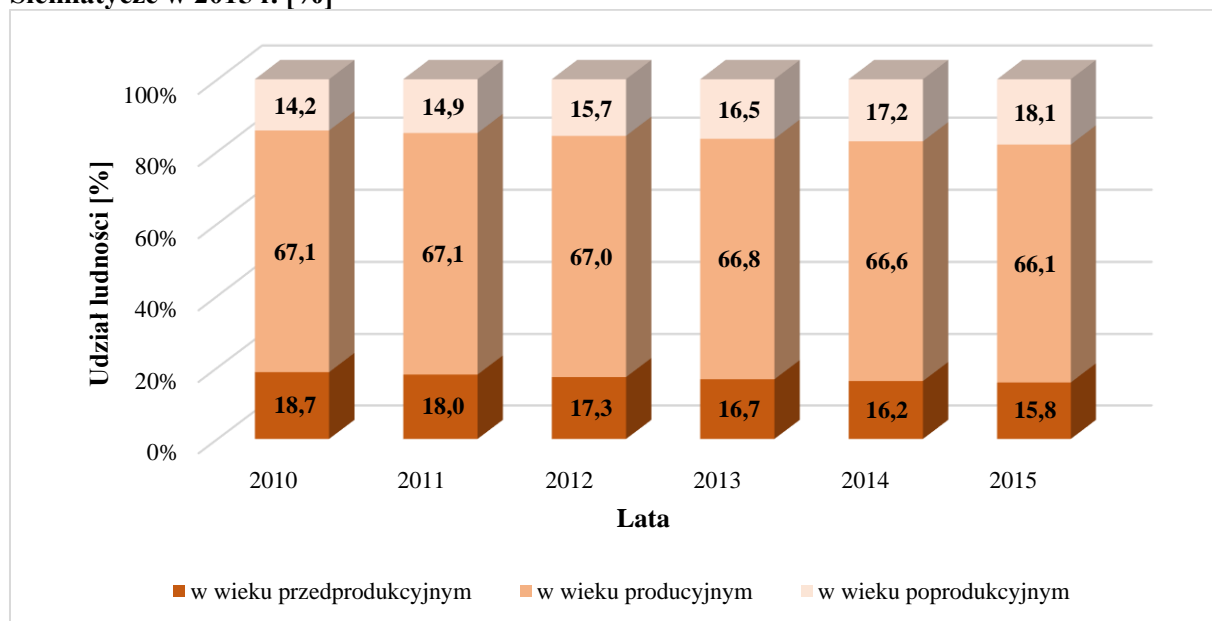
Tabela 2. Piramida wieku mieszkańców miasta Siemiatycze w 2015 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności miasta Siemiatycze ze względu na wiek i płeć została przedstawiona na powyższym wykresie. Przedstawione dane w 2015 roku wskazują na niewielkie różnice między liczbą kobiet a mężczyzn w różnych przedziałach wiekowych. Przewaga kobiet widoczna jest po 35 roku życia. Największa przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn widoczna jest w grupie wieku 85 i więcej. Przewaga mężczyzn nad kobietami jest w wieku 10-34 lata. Warto podkreślić, że liczba chłopców i dziewczynek w wieku 0-4 lata jest taka sama.

Wykres 1. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w mieście Siemiatycze w 2015 r. [%]

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności w mieście Siemiatycze według ekonomicznych grup wieku wskazuje, że największy udział stanowi ludność w wieku produkcyjnym. W 2015 roku udział tej grupy stanowił 66,1%, w stosunku do lat poprzednich udział osób w wieku produkcyjnym się zmniejsza. Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowią 15,8%, poprodukcyjnym – 18,1%. W przypadku osób w wieku przedprodukcyjnym od 2010 roku ich udział zmniejszył się o 2,9 pp. Z kolei w przypadku mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, udział tej grupy ludności systematycznie się zwiększa. Od roku 2010 do 2015 nastąpił wzrost o 3,9 pp. Przedstawiona struktura ludności mieszkańców Siemiatycz wskazuje na systematyczne starzenie się społeczeństwa.

Tabela 3. Przyrost naturalny w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przyrost naturalny	-12	-19	13	-28	9	-16

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny na terenie miasta Siemiatycze przedstawia się niekorzystnie. W roku 2015 odnotowano ujemny przyrost naturalny. W ostatnich 6 analizowanych latach przyrost naturalny był dodatki w roku 2012 i 2014. W analizowanym okresie najniższy przyrost odnotowano w 2013 roku.

Tabela 4. Migracje na pobyt stały według ruchu wewnętrznego i zagranicznego w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Saldo migracji wewnętrznych	-110	-105	-79	-57	-77	-58
Saldo migracji zagranicznych	1	2	-4	2	4	0
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	103	103	111	132	116	104
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	213	208	190	189	193	162

Źródło: Bank Danych Lokalnych

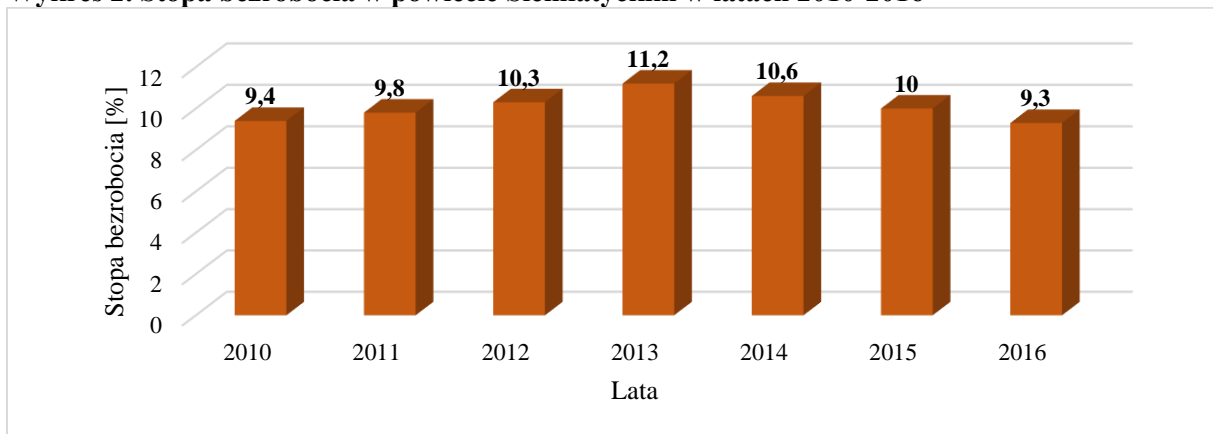
W okresie od 2010 do 2015 roku zanotowano ujemne saldo migracji wewnętrznych. Istotnym problemem we wszystkich gminach powiatu siemiatyckiego jest migracja młodych mieszkańców miasta do większych ośrodków miejskich, głównie w celu kontynuacji nauki na studiach wyższych. Saldo migracji zagranicznych w analizowanym okresie przedstawia się neutralnie.

2.1.2. Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i gotowych do jej podjęcia za wynagrodzenie oferowane w gospodarce. Bezrobotni stanowią zapas siły roboczej określany mianem ludności aktywnej zawodowo, tj. uczestniczącej w procesie produkcji społecznej i wykonywującej prace przynoszącą dochód.

Problem bezrobocia wynika z ekonomicznego, społecznego i politycznego znaczenia tego zjawiska. Długotrwałe bezrobocie prowadzi do ubóstwa, a rodzinę bezrobotnego doprowadza do izolacji społecznej. Skutki bezrobocia to: degradacja ekonomiczna oraz społeczna bezrobotnych i ich rodzin, marginalizacja grup społecznych i całych regionów, wzrost zjawisk patologicznych wśród środowisk dotkniętych bezrobociem.

Wykres 2. Stopa bezrobocia w powiecie Siemiatyckim w latach 2010-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według danych GUS na koniec roku 2016 stopa bezrobocia wynosiła 9,3%. W stosunku do roku 2010 stopa zmniejszyła się o 0,1 pp. W analizowanych latach najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w 2013 roku – 11,2%. Od tamtej pory wartość stopy bezrobocia systematycznie się zmniejsza.

Tabela 5. Liczba bezrobotnych w powiecie Siemiatyckim w latach 2010-2016

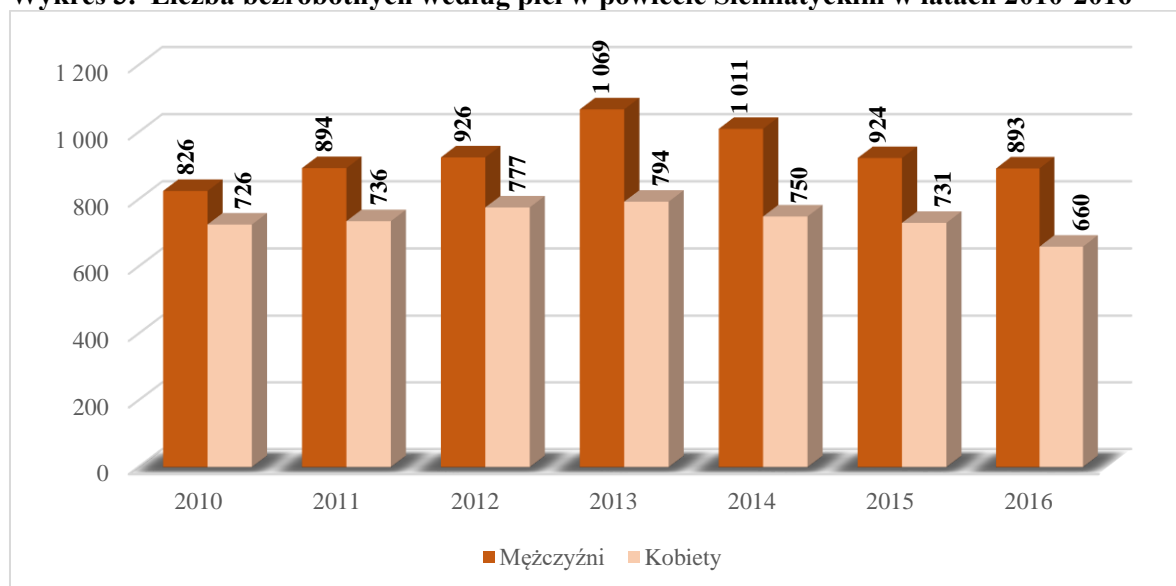
Wyszczególnienie	Lata						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba bezrobotnych	1 552	1 630	1 703	1 863	1 761	1 655	1 553

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba bezrobotnych w powiecie na koniec 2016 roku wyniosła 1 553 osoby. W analizowanym okresie najwyższa liczba osób pozostających bez pracy odnotowano w 2013 roku 1 863 osoby. Od tego czasu liczba osób bezrobotnych systematycznie spada.

W strukturze bezrobotnych dominują mężczyźni. W 2015 roku liczba bezrobotnych mężczyzn wynosiła 893, zaś kobiet – 660. W stosunku do roku 2010 odnotowano wzrost w przypadku mężczyzn o 67. Natomiast liczba kobiet bezrobotnych zmniejszyła się o 66.

Wykres 3. Liczba bezrobotnych według płci w powiecie Siemiatyckim w latach 2010-2016

Źródło: Bank danych Lokalnych

2.1.3. Pomoc społeczna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach realizuje zadania ustawowe, w szczególności dotyczące pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, zaliczek alimentacyjnych, dożywiania, ubezpieczeń społecznych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochronie zdrowia psychicznego. Celem strategicznym realizowanym przez MOPS jest wspomaganie osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwo w życiu społecznym.

Tabela 6. Pomoc społeczna w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej	553	637	621	656	680	679
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej	1 281	1 363	1 268	1 342	1 350	1 289
Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem	8,5	9,1	8,5	9,1	9,2	8,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Jednym z najważniejszych wskaźników dotyczących problemów społecznych na terenie miasta jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej. W mieście Siemiatycze w 2015 roku z pomocy społecznej skorzystało 679 gospodarstw domowych, w sumie 1289 osób. Udział osób korzystających z pomocy społecznej stanowił 8,8% ogółu ludności. W stosunku do roku 2010 udział osób objętych pomocą z MOPS wzrósł o 0,3 pp. W analizowanym okresie najwięcej

osób korzystających z pomocy społecznej odnotowano w 2011 roku – 1363 osoby, co stanowiło 9,1% ogółu mieszkańców. Największy zaś udział osób korzystających z pomocy był w 2014 roku, w którym to wartość wynosiła 9,2%.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę rodzin oraz liczbę osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na powód przyznania.

Zgodnie z informacją przedstawioną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2016 roku z różnych form świadczeń pomocy społecznej skorzystało 10,01% ogółu mieszkańców Siemiatycz, czyli 1480 osób z 759 rodzin, w tym:

- świadczenie pieniężne otrzymało 613 rodzin liczących 1091 osób,
- pomoc w postaci pracy socjalnej otrzymały 423 rodziny liczące 860 osób,
- świadczenie niepieniężne otrzymało 293 rodzin liczących 788 osób.

Większość osób pobierających świadczenie pieniężne korzystało jednocześnie z pomocy w postaci pracy socjalnej. Osobom ubiegającym się o świadczenie z pomocy społecznej wydano 4220 decyzji. Szczegółowe dane dotyczące struktury demograficznej świadczeniobiorców objętych pomocą społeczną przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 7. Typy gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w rok 2016 r.

Lp.	Typ gospodarstwa domowego	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Jednoosobowa	399	399
2.	Emeryci i renciści	50	50
3.	Rodziny z dziećmi	214	760
4.	Rodziny niepełne	96	271
	Ogółem:	759	1480

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach za 2016 rok

Tabela 8. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście Siemiatycze

Powód trudnej sytuacji	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	575	1082
Bezdomność	12	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa	87	349
Bezrobocie	471	919
Niepełnosprawność	214	376
Długotrwałe lub ciężkie choroby	195	342
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	86	255
Przemoc w rodzinie	51	153
Alkoholizm	31	43
Narkomania	12	12

Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	6
--	---	---

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach za 2016 rok

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w 2016 r. było:

- ubóstwo
- bezrobocie
- niepełnosprawność
- długotrwała choroba
- bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

2.1.4. Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa oraz niski stopień przestępczości w mieście są jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Miasto podejmuje nie tylko bezpośrednie działania o charakterze interwencyjnym. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę przestępstw ze względu na charakter w mieście Siemiatycze.

Tabela 9. Przestępstwa w podziale na rodzaj w mieście Siemiatycze w 2016 r.

Wyszczególnienie	Rodzaj przestępstwa								Razem
	Nietrzeźwi kierowcy	Wypadki drogowe	Kradzieże	Kradzież z włamaniem	Narkomania	Uszkodzenia ciała	Bójki i pobicia	Zniszczenie mienia	
Miasto Siemiatycze	35	5	14	18	17	5	3	9	106

Źródło: dane z Urzędu Miasta Siemiatycze

W 2016 roku w mieście Siemiatycze odnotowano 106 przestępstw. Najwięcej przestępstw odnotowano z powodu kierowania w stanie nietrzeźwym – 35. Kolejnym rodzajem przestępstw pod względem liczebności są kradzieże z włamaniem – 18 oraz narkomania -17 przestępstw.

2.1.5. Aktywność społeczna

Aktywność społeczna jest to dobrowolne działanie na rzecz określonej grupy lub środowiska. Działanie to jest realizowane przez grupę osób, które nie otrzymują wynagrodzenia. Koszty

aktywności mogą być pokrywane ze źródeł własnych lub zewnętrznych. Aktywność może towarzyszyć usłudze społecznej, prowadzić do jej powstania lub z niej wynikać. W celu określenia aktywności społecznej mieszkańców dokonano analizy liczby organizacji pozarządowych funkcjonujących w mieście Siemiatycze.

Wykaz organizacji pozarządowych funkcjonujących w mieście Siemiatycze przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wykaz organizacji pozarządowych w mieście Siemiatycze

Lp.	Nazwa
1.	Fundacja Donum
2.	Katolicki Klub Sportowy "Orzeł" Siemiatycze
3.	Siemiatyckie Konsorcjum Inicjatyw Gospodarczych
4.	Uczniowski Klub Sportowy "Lider" Siemiatycze
5.	Stowarzyszenie Miłośników Zwierząt "Psiemiatycze"
6.	Warsztaty Terapii Zajęciowej (jednostka prowadząca: Zgromadzenie Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus)
7.	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Siemiatyczach
8.	Caritas Diecezji Drohiczyńskiej Oddział Siemiatycze przy parafii pw. Wniebowzięcia NMP
9.	Dekanalny Instytut Kultury Prawosławnej
10.	Akcja Katolicka Diecezji Drohiczyńskiej Oddział Parafialny przy Parafii pw. WNMP w Siemiatyczach
11.	Towarzystwo Przyjaciół Siemiatycz
12.	Fundacja "Ratujmy"
13.	Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Siemiatyczach
14.	Stowarzyszenie Klub Amazonki w Siemiatyczach
15.	Nadbużańskie Stowarzyszenie Edukacyjne w Siemiatyczach
16.	Stowarzyszenie „BIOREGION”
17.	Polski Związek Wędkarski Okręg Białystok Koło w Siemiatyczach
18.	Polski Związek Niewidomych Koło Siemiatycze
19.	Związek Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Koło Siemiatycze
20.	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Muzycznej I Stopnia im. Wojciecha Kilara w Siemiatyczach WOKALIZA
21.	Siemiatyckie Stowarzyszenie Abstynentów "Ignis"
22.	Podlaskie Stowarzyszenie Rozwoju Dzieci i Młodzieży "Andy"
23.	Stowarzyszenie "Rycerz"
24.	Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Nadbużański
25.	Uczniowski Klub Sportowy "Kangur"
26.	Fundacja Wychowawców Verbum

28.	Akcja Katolicka Diecezji Drohiczyńskiej Oddział Parafialny przy Parafii pw. św. Andrzeja Boboli w Siemiatyczach
29.	Podlaskie Zrzeszenie Motorowo-Turystyczne
30.	Nadbużański Klub Motorowy w Siemiatyczach
31.	Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Siemiatyczach
32.	Uczniowski Klub Sportowy „PROMYK” Siemiatycze
33.	Uczniowski Klub Sportowy „ŻACZEK” Siemiatycze
34.	Dzielnicowy Klub Sportowy Łojki
35.	Ochotnicza Straż Pożarna w Siemiatyczach
36.	Stowarzyszenie Wspierania Kultury Narodowej "Małe Podlasie"
37.	Uczniowski Klub Sportowy "Danex"
38.	Młodzieżowy Klub Sportowy "Kresowiak - Orion"
39.	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Siemiatycz
40.	Towarzystwo Sportowe w Siemiatyczach
41.	Stowarzyszenie na rzecz Chorych Niepełnosprawnych z Chorobą Alzheimera i Zaburzeniami Pamięci "Otwórz Oczy"
42.	Krajowe Stowarzyszenie Plantatorów Czarnych Porzeczek
43.	Stowarzyszenie „Klub Literacki”
44.	Lekkoatletyczny Klub Sportowy "Sprinter" Siemiatycze
45.	Siemiatyckie Towarzystwo Hippyckie "Szwadron"
46.	Miejski Klub Sportowy "Cresovia"
47.	Siemiatyckie Stowarzyszenie Miłośników Gołębi Poczтовых, Rasowych i Drobiu Ozdobnego

Źródło: dane z Urzędu Miasta Siemiatycze

2.1.6. Udział w życiu publicznym

W bardzo dużej mierze jakość życia w mieście zależy od aktywności obywatelskiej poszczególnych mieszkańców. Każdy z nas może bowiem wpływać na to, jak rozwiązywane są problemy w danym mieście. W każdym mieście można zrealizować bardzo dużo cennych inicjatyw rozwiązujących lokalne problemy. W tych miastach, w których poziom partycypacji obywatelskiej jest wysoki i mieszkańcy angażują się w sprawy lokalne, jakość życia jest dużo wyższa niż w tych, w którym mieszkańcy nie chcą zajmować się sprawami społecznymi. Można stwierdzić, iż jakość funkcjonowania społeczności lokalnej i jakość życia w danej społeczności jest wprost proporcjonalna do poziomu partycypacji obywatelskiej.

W celu określenia udziału mieszkańców w życiu publicznym zbadano poziom frekwencji wyborczej mieszkańców Siemiatycz.

W tabeli poniżej przedstawiono frekwencję wyborczą w podziale na okręgi wyborcze w Mieście Siemiatycze.

Tabela 11. Frekwencja wyborcza w mieście Siemiatycze

Numer obwodu	Wykaz ulic	Frekwencja %
1	Artura Grottgera; Bartosza Głowackiego; Białostocka; Chabrowa; Ciechanowiecka; Emila Fieldorfa; Plac Jana Pawła II; Jarosława Dąbrowskiego; Kosynierów; Ks. Stanisława Brzóska; Leopolda Okulickiego; Łąkowa; 3 Maja; Mokra; Powstania Styczniowego; Rumiankowa; Romana Rogińskiego; Romualda Traugutta; Słoneczna; Walentego Lewandowskiego; Władysława Cichorskiego-Zameczka; Władysława Liniarskiego; Bursztynowa; Drohiczyńska; Jana Kilińskiego; Krótka; Ks. Piotra Ściegiennego; Nowa; Ogrodowa numery parzyste, Ogrodowa od nr 13 do końca; Stanisława Przybyszewskiego; Szarych Szeregów; Targowa; Młodych Orłów; Wesola; Wincentego Witosa; Zaszkolna; Zielona	48,27
2	Legionów Piłsudskiego 14, 16, 18; Legionów Piłsudskiego 1, 3, 4, 6, 12; 11 Listopada 20; Ogrodowa 7, 7A, 7B; Ogrodowa 9, 9A, 9B, 9C; Ogrodowa 11, 11A, 11B, 11C	45,42
3	11 Listopada 37, 37A, 37B, 37C, 37D, 45B, 45C, 45D, 45E, 45F, 45G; 11 Listopada 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 18A, 26, 28, 28A, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 42A, 44, 46, 46A, 48, 48A, 50; Pałacowa 17A, 17B; Szpitalna	45,94
4	Gen. Władysława Andersa; Gen. Władysława Sikorskiego; Kościelna; Wysoka 51A, 51B, 51D, 66, 66A, 68, 68A, 70, 70A, 72, 72A, 74, 74A; Wysoka 66B, 66C, 70B, 70C, 72B, 72C, 72D, 72E, 74B	44,49
5	Annopolska; Armii Krajowej do nr 14; Anny Jabłonowskiej; Franciszka Miłkowskiego; Jabłoniowa; Jana III Sobieskiego; Letnia; 11 Listopada od nr 51 do końca; Sadowa; Stefana Żeromskiego; Walendziuki; Wiosenna; Wiśniowa; Żwirki i Wigury; Armii Krajowej od nr 15 do końca; Fabryczna; Ignacego Gilewskiego; Józefa Ignacego Kraszewskiego; Marii Konopnickiej; Tadeusza Kościuszki	41,52
6	Grodzieńska; 11 Listopada 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 35, 41, 43, 45, 47, 49, 49A, 49B, 49C, 49D, 49E, 49F; Małopolska; Pałacowa 4, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 18, 21, 21A, 22, 25; Świętojańska	41,28
7	Akacjowa; Brzozowa; Cerkiewna; Fiołkowa; Górna; Krzywa; Lawendowa; Leśna; Lipowa; Polna; Sosnowa; Wierzbowa; Wysoka od nr 1 do nr 51, Wysoka nr 52, 54, 54A, 56, 56A, 58, 60D, 60E, 60F, 62, 64, 64A i 82; Bohaterów Lenino; Bohaterów Monte Cassino; Bukowa; Dębowa; Kasztanowa; Klonowa; Kpt. Władysława Raginisa; Leszczynowa; Obrońców Helu; Obrońców Warszawy; Obrońców Westerplatte; Obrońców Wizny; Świerkowa; Wrzosowa	44,47
8	Adama Asnyka; Adama Mickiewicza; Bolesława Prusa; Cypriana Kamila Norwida; Elizy Orzeszkowej; Fryderyka Chopina; Henryka Sienkiewicza; Jana Kochanowskiego; Nadrzeczna; Mikołaja Reja; Stanisława Moniuszki; Juliusza Słowackiego; Słowicza; Słowiczyńska; Spacerowa; Sportowa; Plażowa; Władysława Stanisława Reymonta; Zofii Nałkowskiej	49,8
9	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Siemiatyczach	53,23
10	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siemiatyczach	19,1

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

2.2. Sfera gospodarcza

2.2.1. Stopień przedsiębiorczości

Liczba podmiotów gospodarki narodowej obejmuje podmioty zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON), tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, z wyłączeniem osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne².

W 2015 roku na terenie miasta Siemiatycze działało w sumie 1297 podmiotów gospodarki narodowej. Liczba podmiotów sektora publicznego wynosiła 49, sektor prywatny 1245 podmiotów. Porównując liczbę podmiotów w 2015 roku w stosunku do 2010 odnotowano wzrost o 2,2%. Liczba podmiotów w sektorze prywatnym wzrosła o 24 podmioty i 1 w sektorze publicznym. W sektorze prywatnym dominująca formą prawną są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowią około 84% wszystkich podmiotów sektora prywatnego. Udział spółek handlowych wynosi 3%, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe również 3%.

Tabela 12. Podmioty gospodarki narodowej w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor publiczny	48	50	50	50	49	49
Sektor prywatny	1 221	1 193	1 224	1 231	1 243	1 245
Ogółem	1 269	1 243	1 274	1 281	1 292	1 297

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 13. Podmioty gospodarki narodowej wg wielkości zatrudniania w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015

Wielkość zatrudniania	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
0-9	1 193	1 167	1 204	1 209	1 222	1 230
10-49	64	64	56	58	57	54
50-249	9	9	11	11	10	10
250-999	3	3	3	3	3	3
1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Analizując podmioty gospodarcze według wielkości zatrudnienia w mieście Siemiatycze, to największy udział stanowią mikro przedsiębiorcy zatrudniający do 9 osób. W 2015 roku mikro przedsiębiorcy stanowili 95% wszystkich przedsiębiorców w mieście Siemiatycze. W stosunku do roku 2010 liczba podmiotów zatrudniających od 0 do 9 osób wzrosła o 37 podmiotów, co stanowi wzrost o 3%. Małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników stanowią

² Źródło: Główny Urząd Statystyczny

około 4% wszystkich podmiotów. Od roku 2010 odnotowano spadek o 10 podmiotów. Liczba przedsiębiorstw średnich wynosi 10, dużych przedsiębiorstw jest 3. W mieście Siemiatycze nie występują przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 1000 osób.

Tabela 14. Struktura branżowa podmiotów funkcjonujących w mieście Siemiatycze w 2015 roku

Wyszczególnienie	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem
Sekcja A- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	13	13
Sekcja B- Górnictwo i wydobywanie	0	2	2
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	0	128	128
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	5	6
Sekcja F- Budownictwo	0	200	201
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	310	310
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	2	85	87
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	18	18
Sekcja J - Informacja i komunikacja	0	22	22
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	43	43
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5	30	35
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	75	76
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	22	22
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	1	12
Sekcja P - Edukacja	19	22	42
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6	122	128
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	17	21

Sekcje S i T- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	130	130
Sekcja U - organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie miasta Siemiatycze silnie rozwinięty jest sektor handlowo-usługowy. W ramach działalności produkcyjnej i usługowej wyróżnia się: przetwórstwo drewna, przetwórstwo rolno-spożywcze, usługi transportowe i remontowo-budowlane.

2.3. Sfera środowiskowa

2.3.1. Obszary chronione

Lasy zlokalizowane w obrębie miasta Siemiatycze nie stanowią zwartego kompleksu, występują głównie w północnej, wschodniej i południowej części miasta. Lasy w Siemiatyczach zajmują 26,0% powierzchni – 944,04 ha, z czego 920,0 ha to lasy prywatne. Ogólne występowanie obszarów leśnych na terenie miasta jest wystarczające, z uwagi na osiągnięte dzięki temu walory ekologiczne, rekreacyjne, klimatyczne.

W zasięgu terytorialnym miasta Siemiatycze znajdują się:

- obszar chronionego krajobrazu,
- pomniki przyrody,
- obszar NATURA 2000.

Obszary Chronionego Krajobrazu:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu”. Utworzony został Uchwałą Nr XII/84/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 29 kwietnia 1986 roku w sprawie ustalenia obszarów krajobrazu chronionego. Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu” położony jest w województwie podlaskim, powiecie siemiatyckim na terenie gmin: Nurzec Stacja, Mielnik, Siemiatycze i Drohiczyń. Obejmuje fragment Doliny Bugu wraz z kompleksem leśnym na północ od Mielnika o łącznej powierzchni 30162 ha. Jego położenie, przebieg granic oraz status określa obecnie Rozporządzenie Wojewody Podlaskiego Nr 10/05 z dnia 25 lutego 2005 roku w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu”. Obejmuje fragment południowej części miasta Siemiatycze (ok. 250 ha).

Parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody oraz użytki ekologiczne na omawianym terenie nie występują. Cennym walorem gminy są pomniki przyrody. Są to dwa pojedyncze drzewa.

Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie miasta Siemiatycze:

- Lipa drobnolistna – usytuowana przy Parafii Rzymsko-Katolickiej przy ul. 3 Maja 2,
- Jesion – usytuowany przy ul. Świętojańskiej 9.

Na terenie miasta Siemiatycze zlokalizowany jest obszar Natura 2000 – Dolina Dolnego Bugu PLB140001³.

2.3.2. Zanieczyszczenie powietrza

Na terenie miasta Siemiatycze WIOŚ nie prowadził pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu. Do największych emitorów zanieczyszczeń do powietrza należą zakłady przemysłowe i kotłownie:

- Oerlemans Food Sp. z o.o. w Siemiatyczach, 89
- Zakłady Mleczarskie “Polser” w Siemiatyczach,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Siemiatyczach.

2.3.3. Hałas

Do podstawowych czynników mających wpływ na klimat akustyczny miasta zaliczyć należy komunikację drogową oraz w znacznie mniejszym stopniu hałas przemysłowy, którego uciążliwość ma charakter lokalny o stosunkowo niedużym zasięgu. Skala zagrożeń hałasem przemysłowym nie jest zbyt duża, a zasięg jego oddziaływania ma zwykle charakter lokalny.

W mieście Siemiatycze najważniejszym źródłem hałasu jest komunikacja drogowa.

Przez teren miasta Siemiatycze przebiegają drogi:

- droga krajowa nr 19 Kuźnica Białostocka-Białystok-Siemiatycze-Lublin-Rzeszów,
- droga krajowa nr 62 Strzelno-Włocławek-Płock-Wyszków-Węgrów-Siemiatycze,
- droga wojewódzka nr 690 Czyżew-Ciechanowiec-Siemiatycze,
- droga wojewódzka nr 693 Siemiatycze-Kleszczele,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne (ulice).

2.3.4. Azbest

Azbest zaliczany jest do grupy dziesięciu najbardziej szkodliwych substancji. Znajduje się w opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia wykazie substancji obejmującym substancje o udowodnionym działaniu rakotwórczym. Azbest tylko w niewielkim stopniu wnika do organizmu innymi drogami niż przez drogi oddechowe - ale translokacja i usuwanie pyłu z organizmu powodują, że szkodliwe działanie azbestu może dotyczyć także narządów i tkanek nienależących do układu oddechowego.

Miasto Siemiatycze opracowało program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Siemiatycze na lata 2016-2032. Zgodnie z opracowany dokumentem na terenie miasta Siemiatycze zinwentaryzowano 1 958,396 Mg azbestu.

³ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Siemiatycze na lata 2015-2018, z perspektywą do 2022 r.

2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

2.4.1. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie miasta Siemiatycze w wodę odbywa się za pośrednictwem stacji wodociągowej przy ulicy Sportowej, obsługiwanej przez Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Siemiatyczach⁴.

W 2015 roku według danych GUS długość czynnej sieci wodociągowej na terenie miasta wynosiła 51,7 km. W sumie z sieci wodociągowej korzysta 13 873 mieszkańców. Na koniec roku 2015 w mieście podłączonych do sieci wodociągowej było 2 157 budynków mieszkalnych. Istniejący system zaopatrzenia w wodę zapewnia dostawę dla ponad 94% mieszkańców. System tworzą: ujęcie wód podziemnych, stacja uzdatniania wody, sieci wodociągowe, zbiorniki wyrównawcze.

Tabela 15. Sieć wodociągowa na terenie miasta Siemiatycze

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci rozdzielczej	46,3	46,5	46,5	47,5	50,1	51,7
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	1 439	1 459	2 018	2 051	2 074	2 157

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W powyższej tabeli przedstawiono rozwój sieci wodociągowej w latach 2010-2015 w mieście Siemiatycze. Długość czynnej sieci wodociągowej od 2010 roku zwiększyła się o 5,4 km. Liczba przyłączy dla budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wzrosła o 718 szt.

Tabela 16. Sieć kanalizacyjna w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	33,6	33,6	38,3	45,2	51,6	55,1
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	818	831	1 145	1 301	1 351	1 514

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Długość sieci kanalizacyjnej w mieście Siemiatycze na koniec roku 2015 wynosiła 55,1 km. Z sieci kanalizacyjnej w korzystało 11 955 osób. Do sieci podłączonych było 1 514 budynków mieszkalnych. Z sieci kanalizacyjnej korzystało w 2015 roku 81,4% ogółu ludności Siemiatycz. Od 2010 roku długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 21,5 km, zaś liczba przyłączy wzrosła o 696 szt.

⁴ Strategia Rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku

Tabela 17. Sieć gazowa w mieście Siemiatycze

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci gazowej	49,1	50,6	50,7	50,7	51,4	52,1
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	-	-	-	-	1 569	1 592
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	5 697	5 737	5 733	6 086	6 077	6 129

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie miasta Siemiatycze istnieje sieć gazowa. Na koniec 2015 roku jej długość wynosiła 52,1 km. Z sieci gazowej korzysta około 41,7% ogółu liczby mieszkańców w tym 1 592 gospodarstwa domowe to odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania.

2.4.2. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna obejmuje usługi w zakresie prawa, bezpieczeństwa, oświaty i nauki, opieki społecznej i służb zdrowia. Pełni ona szereg funkcji:

- Funkcje wypoczynkową, rekreacyjną i zdrowotną dla segmentu związanego z kulturą i turystyką,
- Funkcje wychowawczą, edukacyjną i kulturalną dla segmentu oświaty,
- Funkcje zdrowotną, związana z funkcjonowaniem ośrodków i centrów zdrowia,
- Funkcje profilaktyczną polegającą na zapobieganiu negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak ubóstwo, analfabetyzm i marginalizacja, zły stan zdrowia.

Infrastruktura społeczna zaspokaja potrzeby socjalne, oświatowe i kulturowe ludności. Jest ona bezpośrednio związana z jakością życia społeczeństwa, istotnej jest że wraz z rozwojem infrastruktury społecznej rośnie poziom życia mieszkańców, co w efekcie przekłada się na rozwój lokalny i regionalny.

2.4.2.1. Infrastruktura sportowa i turystyczna

W mieście Siemiatycze działalność z zakresu sportu i rekreacji wykonuje Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR). MOSiR jest organizatorem oraz współorganizatorem około 70 imprez. Ośrodek zarządza stadionem miejskim, kompleksem boisk oraz halą widowiskowo-sportową oraz Skateparkiem. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w miesiącach letnich prowadzi wypożyczalnię sprzętu wodnego na dużym zalewie, gdzie działa również kąpielisko strzeżone i dwa boiska do siatkówki plażowej. Przy małym zalewie znajduje się odkryty basen kąpielowy⁵.

⁵ Strategia rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku

Tabela 18. Wykaz obiektów sportowych w mieście Siemiatycze

Lp.	Rodzaj obiektu sportowego	Adres
1.	Hala widowiskowo-sportowa	ul. Świętojańska 25A, Siemiatycze
2.	Hala sportów walki przy hali widowiskowo-sportowej w Siemiatyczach	ul. Świętojańska 25A, Siemiatycze
3.	Kompleks boisk wielofunkcyjnych Moje Boisko ORLIK	ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze
4.	Kompleks boisk ORLIK	ul. Ogrodowa 2, 17-300 Siemiatycze
5.	Skatepark	ul. Nadrzeczna 28, 17-300 Siemiatycze
6.	Basen odkryty	ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze
7.	Stadion piłkarski z bieżnią lekkoatletyczną	ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze
8.	Boisko syntetyczne do siatkówki	ul. Świętojańska 25A, 17-300 Siemiatycze
9.	Boisko do siatkówki plażowej	ul. Sportowa, 17-300 Siemiatycze
10.	Korty tenisowe ceglaste (szt.2)	ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze

Źródło: Strategia rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku

Na terenie miasta możliwa jest realizacja różnych form turystyki: biznesowej (konferencje, kongresy, szkolenia, targi), kulturowej (zwiedzanie, turystyka religijna, wydarzenia kulturalne, muzyczne, sportowe), aktywnej (z wykorzystaniem istniejących obiektów sportowych). Przez miasto Siemiatycze prowadzi ścieżka edukacyjno-przyrodnicza, obejmująca najcenniejszy przyrodniczo element krajobrazu miasta, wśród nich dwa pomniki przyrody. Całkowita długość ścieżki wynosi ok. 4,5 km⁶. Wykaz najważniejszych obiektów zabytkowych w mieście Siemiatycze przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Zabytki w mieście Siemiatycze

Lp.	Nazwa obiektu	Adres
1.	Dawna oranżeria (dom ogrodnika) – fragment po pałacu księżnej Anny Jabłonowskiej	ul. Legionów Piłsudskiego 1, Siemiatycze
2.	Kaplica cmentarna p.w. św. Anny	ul. Rogińskiego, Siemiatycze
3.	Kaplica cmentarna ewangelicka	ul. Ciechanowiecka, Siemiatycze
4.	Dawny zespół klasztorny misjonarzy	ul. 3 Maja 1, Siemiatycze
5.	Kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	ul. 3 Maja 1, Siemiatycze
6.	Cerkiew p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła	ul. Powstania Styczniowego 1, Siemiatycze
7.	Dawna synagoga żydowska	ul. Zaskolna 1, Siemiatycze

⁶ Strategia rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku

8.	Dawny dom talmudyczny Siemiatyckiej Gminy Żydowskiej	ul. Pałacowa 10, Siemiatycze
----	--	------------------------------

Źródło: siemiatycze.eu.pl

Od lipca 2013 roku w mieście działa Punkt Informacji Turystycznej (przy Placu Jana Pawła II). Jego celem jest kompleksowa obsługa turystów (udzielanie informacji, usługi przewodnickie, sprzedaż wydawnictw turystycznych, sprzedaż biletów na imprezy kulturalne i sportowe oraz inicjowanie i stymulowanie aktywności społecznej podnoszącej atrakcyjność turystyczną miasta).

W mieście Siemiatycze zlokalizowanych jest wiele atrakcji turystycznych, co wpływa na większe zainteresowanie turystów miastem. Obecna infrastruktura turystyczna umożliwia odwiedzającym spędzenie wolnego czasu w dogodnych warunkach. W tabeli poniżej wskazano dostępną bazę noclegową na terenie miasta.

Tabela 20. Baza noclegowa w mieście Siemiatycze

Lp.	Nazwa obiektu	Adres:	Liczba miejsc noclegowych
1.	Zajazd „U Kmicica”	ul. 11 Listopada 192, Siemiatycze	29
2.	Pensjonat „Cezar”	ul. Mickiewicza 10, Siemiatycze	28
3.	Usługi hotelarskie „Helena”	ul. Kasztanowa 58, Siemiatycze	15
4.	Gościniec „Stary Rynek”	Pl. Jana Pawła II 41, Siemiatycze	13
5.	Pokoje Gościnne Elżbieta i Józef Kobus	ul. Stanisława Moniuszki 1a, Siemiatycze	20
6.	Gimnazjum nr 1 w Siemiatyczach	ul. Świętojańska 25, Siemiatycze	110

Źródło: Strategia rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku

W mieście Siemiatycze zapewniony jest również dostęp do bazy gastronomicznej. W tabeli poniżej wykazano obiekty gastronomiczne.

Tabela 21. Baza gastronomiczna

Lp.	Nazwa obiektu	Adres
1.	„Cezar”	ul. Adama Mickiewicza 10, Siemiatycze
2.	„Kmicic”	ul. 11 Listopada 192, Siemiatycze
3.	Kresowiak	ul. Grodzieńska 7, Siemiatycze
4.	„Leśny Zakątek”	ul. Górna 60, Siemiatycze
5.	„EMKa Bar”	ul. Pałacowa 17, Siemiatycze
6.	„Jadłodajnia”	ul. Plac Jana Pawła II 39, Siemiatycze
7.	„U Szymka”	ul. 11 Listopada 35 A, Siemiatycze
8.	„Polonez”	ul. Adama Mickiewicza 13, Siemiatycze
9.	„Wodnik”	ul. Sportowa 34, Siemiatycze
10.	„Zacisze”	ul. Jana Kilińskiego 4, Siemiatycze

11.	„Ewa"	ul. Grodzieńska 26, Siemiatycze
12.	Mini-bar	ul. Ks. Ściegiennego 2E, Siemiatycze
13.	„Bożena"	ul. Grodzieńska 37, Siemiatycze
14.	Bar na Palcowej	ul. Pałacowa 4, Siemiatycze
15.	Lara Kebab	ul. Grodzieńska 33 F, Siemiatycze
16.	Pizzeria „Karolina"	ul. Słowiczyńska 4, Siemiatycze
17.	Mała gastronomia "Mini Bar"	ul. Grodzieńska 33A, Siemiatycze
18.	„Pit Stop"	ul. 11 Listopada 247A, Siemiatycze
19.	„Döner Kebab"	ul. T. Kościuszki 7, Siemiatycze
20.	Orientalny	ul. Gen. W. Andersa 4, Siemiatycze

Źródło: siemiatycze.eu.pl

2.4.2.2. Infrastruktura kultury

Aktywność kulturalna zaspokajana jest przede wszystkim przez organizację wydarzeń kulturowych. Mieszkańcy, a w szczególności dzieci i młodzież borykają się z problemem biernego spędzania czasu wolnego, który wynika z różnych czynników, często bezpośrednio od nich niezależnych. Do najważniejszych należy zaliczyć środowisko lokalne, rodzinę i komunikację. Zapewnienie ciekawych propozycji spędzania czasu wolnego jest to o tyle ważne, że wpływa na zakres budowania społeczeństwa aktywnego i zintegrowanego, co w dzisiejszym świecie powinno stanowić priorytet dla władz i samych mieszkańców.

W mieście działają prężnie instytucje kulturalno-edukacyjne, takie jak: Siemiatycki Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Ks. Anny Jabłonowskiej. Oferta kulturalna zawiera zajęcia kół zainteresowań (aerobik, klub filmowy, zajęcia plastyczne, ognisko baletowe, klub szachowy, zespoły: wokalne, teatralne, brydżowe, koło fotograficzne) oraz sekcji tanecznych. Ośrodek zapewnia także różnorodność imprez w ciągu całego roku. Są to imprezy zachowujące różnorodność religijno-kulturalną mieszkańców pogranicza, chroniące dziedzictwo historyczne i kulturowe, służące zachowaniu lokalnych obyczajów i tradycji.

Od 2005 roku Siemiatyczach funkcjonuje kino objazdowe. Seanse odbywają się 1-2 razy w miesiącu. Podejmowane są starania, aby w ofercie znalazła się także oferta dla szkół (w tym ekranizacja lektur szkolnych).

W Siemiatyczach funkcjonuje Galeria Siemiatyckiego Ośrodka Kultury (dawniej Muzeum Regionalne). Prezentowane ekspozycje cieszą się dużym zainteresowaniem zwiedzających. Prezentowane są prace artystów, którzy swoje życie związali z terenem nadbużańskim. Galeria posiada trzy stałe ekspozycje: Józefa Charytona, Leonidasa Wiszenko, Ryszarda Brzeskiego oraz ekspozycję czasową prac Stefana Feista.

Instytucją upowszechniającą kulturę w mieście Siemiatycze jest Siemiatycki Ośrodek Kultury (SOK) oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. Ks. Anny Jabłonowskiej. Działalność ośrodków

ma na celu rozwój zainteresowań mieszkańców miasta i powiatu oraz zapewnienie ciekawych propozycji spędzania czasu wolnego dla turystów.

Podstawowym celem SOK jest stworzenie odpowiedniego miejsca i atmosfery potrzebnej do tego, aby mieszkańcy Siemiatycz mogli prezentować swoje osiągnięcia, rozwijać talenty i poznawać bliżej świat sztuki. Siemiatycki Ośrodek Kultury oferuje szeroki wybór atrakcyjnych zajęć, zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłych. Prowadzi otwartą działalność artystyczną i edukacyjną, której celem jest kształcenie szczególnie młodego pokolenia w poczuciu tożsamości z kulturą narodową i europejską.

W roku 2016 działały następujące koła zainteresowań:

- Zespół Pieśni i Tańca „Małe Podlasie”- dzieci, młodzież, dorośli,
- Taniec nowoczesny – grupa dziecięca i młodzieżowa,
- Ognisko baletowe dla dzieci – dwie grupy,
- Studio piosenki – dzieci i młodzież,
- Zespół wokalny „Omorfos” – dorośli,
- Zespół wokalny klubu seniora – dorośli,
- Zajęcia plastyczne – dzieci i młodzież,
- Klub szachowy „Goniec” - dwie grupy dziecięce i grupa dorosłych,
- Klub brydżowy „Karo” – dorośli,
- Zajęcia z robotyki - dzieci i młodzież
- Klub Seniora Jesień – seniorzy,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku – dorośli 50+,
- Zespół Uniwersytetu III Wieku,
- Dyskusyjny Klub Filmowy KAMELEON – młodzież i dorośli⁷.

Siemiatycki Ośrodek Kultury w 2016 roku zorganizował następujące imprezy:

- Koncert Kolęd w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej oraz solistów Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego,
- V Muzyczna Strona Siemiatycz – koncert Grzegorza Turnaua,
- Koncert z cyklu „Kameralne spotkania z muzyką organową. Cztery pory muzyki – Zima”
- Koncert Walentynkowy: „Miłość niejedno ma imię” w wykonaniu Musette Band,
- Koncert „Błogosławieni miłośnikami”
- Koncert z okazji Dnia Inwalidy,
- Koncert Organowy cztery Pory Muzyki – Wiosna
- Koncert pn. „Fronton przeszłości” w wykonaniu Dariusza Kowalskiego i Drohiczyńskich warsztatów muzyki liturgicznej,
- Gala Boksu Boxing Show,
- Festyn „Dzień Europy”,

⁷ Sprawozdanie z działalności Siemiatyckiego Ośrodka Kultury za rok 2016

- Koncert z okazji Dnia Matki,
- Rodzinny Festyn Integracyjny z okazji Dnia Dziecka,
- Dni Siemiatycz,
- Koncert z cyklu „Kameralne spotkania z muzyką organową. Cztery pory muzyki lato”,
- Koncert z okazji Światowych Dni Młodzieży,
- V Międzynarodowy Festiwal Kultury Bez Granic oraz Międzynarodowe Targi Pograniczna,
- XII Siemiatycki Blues Festiwal,
- Flow Festiwal,
- Białoruski Festyn Ludowy,
- Koncert organowy poświęcony wspomnieniu św. Jana Pawła II,
- Festyn „Dzień bez samochodu”,
- Festiwal Kultury Ukraińskiej „Podlaska Jesień”,
- Uroczyste obchody Dnia Seniora,
- Festiwal Jesienne Trele,
- Spotkanie opłatkowe seniorów,
- Przekazanie Betlejemskiego światełka Pokoju,
- Rodzinne kolędowanie przy żłobku.

Na terenie miasta zostały zorganizowane następujące kiermasze, konkursy, przeglądy i spektakle:

- IV Przegląd chórów i Zespołów Wokalnych,
- VII Siemiatycki Przegląd Kolęd Wschodniosłowiańskich,
- XVIII Przegląd Kolędniczy „Hej, kolęda, kolęda...”,
- V Podlaski Przegląd Kolęd i Pastorałek Osób Niepełnosprawnych pn. „Siemiatycka Stajenka”
- Konkurs plastyczny pn. Kolorowa Fabryka Św. Mikołaja,
- XXIII Ogólnopolski Festiwal „Piosenka Białoruska 2016” – eliminacje rejonowe,
- Kiermasz Wielkanocny,
- IV Konkurs Wielkanocny na najciekawszą palmę,
- Ogólnopolski Konkurs Recytatorski dla szkół ponadgimnazjalnych i dorosłych eliminacje miejskie,
- XXIX Mały Konkurs Recytatorski dla szkół podstawowych „Baje, bajki, bajeczki”
- Kabaret „Pod Wyrwigorszem”,
- XXIV Wojewódzki Festiwal Piosenki Przedszkolnej „Mama, tata i ja” – eliminacje miejskie,
- Wiosenny Kiermasz Książki,
- Spektakle dla dzieci i młodzieży – współorganizowane z Teatrem Narodowym z Wrocławia,
- Eliminacje miejskie do Konkursu recytatorskiego dla przedszkolaków „O Złota Różdżkę Dobrej Wróżki”,

- Turnieje :szachowy i brydżowy „O Puchar Burmistrza Miasta Siemiatycze”,
- Kabaret „Paranienormalni”
- Targi stowarzyszeń,
- Spektakle dla dzieci i młodzieży – współorganizacja z Teatrem Artenes z Wrocławia
- XIV Międzynarodowy i XVIII Ogólnopolski Turniej Tańców Polskich „O Podlaską Szyszkę – Siemiatycze 2016”
- Kabaret „Neonówka” – współorganizacja z Agencją Artystyczną
- Międzynarodowy Przegląd Pieśni Religijnej i Paraliturgicznej
- IX Konkurs plastyczny im. Stefana Feista „Siemiatycze różnorodne”
- Memoriał szachowy im. Władysława Olszewskiego
- Spotkanie z Mikołajem, spektakl teatralny Teatru Conieco z Białegostoku,
- Kiermasz Bożonarodzeniowy
- Spektakle dla dzieci i młodzieży – współorganizacja z Teatrem Narodowym z Wrocławia⁸.

Tabela 22. Działalność domów kultury, klubów i świetlic w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Imprezy	84	50	70	73	104
Uczestnicy imprez	36 900	20 000	37 200	30 950	26 173
Grupy artystyczne	7	6	7	7	7
Członkowie grup artystycznych	171	175	225	225	163
Koła (kluby)	5	3	1	4	7
Członkowie kół (klubów)	177	30	10	170	230

Źródło: Bank danych Lokalnych

Według danych GUS na terenie miasta Siemiatycze w 2015 roku Siemiatycki Ośrodek Kultury zorganizował 104 imprezy kulturowe, w których w sumie uczestniczyło 26173 osoby. W ramach działalności SOK działało 7 grup artystycznych z 163 członkami oraz 7 kół z 230 członkami kół.

W ofercie kulturalnej znajdują się zajęcia kół zainteresowań (aerobik, klub filmowy, zajęcia plastyczne, ognisko baletowe, klub szachowy, zespoły teatralne, brydżowe, koło fotograficzne) oraz sekcji tanecznych. Ośrodek organizuje różnorodne imprezy w ciągu roku. Na terenie miasta odbywają się następujące imprezy cykliczne:

- Dni Siemiatycz,
- Siemiatycze Blues Festiwal
- Przegląd Orkiestr dętych OSP
- „FLOW” Warsztaty hip-hop

⁸ Sprawozdanie z działalności Siemiatyckiego Ośrodka Kultury za rok 2016

- Siemiatycki Przegląd Kapel
- Przeglądy kolędnicze,
- Koncert „Muzyczna Strona Siemiatycz”
- Jesienne Trele,
- Ogólnopolski Turniej Tańca „O podlaską szyszkę”.

Część imprez rozrywkowych, rekreacyjnych, sportowych i kulturowych organizowana jest w amfiteatrze miejskim.

Działalność upowszechniającą czytelnictwo prowadzi Miejska Biblioteka Publiczna im. Ks. Anny Jabłonowskiej oraz 1 filia Miejskiej Biblioteki Publicznej. Biblioteka dysponuje urozmaiconym księgozbiorem literatury pięknej, popularnonaukowej oraz czasopism. Pełni również rolę edukacyjną, prowadząc zajęcia popularyzujące czytelnictwo wśród najmłodszych.

Tabela 23. Biblioteki w mieście Siemiatycze

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Biblioteki i filie	2	2	2	2	2
Księgozbiór	79 770	81 299	80 470	89 977	89 889
Czytelnicy w ciągu roku	3 144	2 833	2 768	3 192	3 072
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	64 969	56 558	54 686	65 508	67 634

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według danych GUS w 2015 roku bibliotekę odwiedziło w sumie 3 072 osoby. W stosunku do roku poprzedniego liczba czytelników zmniejszyła się o 120 osoby. Analizując jednak liczbę wypożyczeń księgozbiorów na zewnątrz zauważamy wzrost o 1555. Korzystanie z księgozbioru przez czytelników wynosi około 22 książek na jednego wypożyczającego.

2.4.2.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Do zadań własnych miasta należy zapewnienie dostępu do podstawowej opieki medycznej. Na terenie miasta działają następujące publiczne placówki ochrony zdrowia:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w tym Szpital Powiatowy,
- SPZOZ Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego,
- Poradnie Specjalistyczne,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Lekarzy Rodzinnych Nr 1 „Infirmariae” s.c. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Pielęgniarski,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Lekarzy Rodzinnych Nr 2, Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Pielęgniarski,
- Powiatowy Dom Pomocy Społecznej.

Na terenie miasta działa 8 aptek. W mieście funkcjonuje także biuro Pełnomocnika do spraw profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków, komputera, hazardu i alkoholu. Terapeuci udzielają pomocy w następujących formach:

- Poradnictwo,
- Diagnoza,
- Konsultacje specjalistyczne,
- Terapie indywidualne,
- Psychoterapie,
- Terapie rodzinne⁹.

W mieście Siemiatycze funkcjonuje jeden dom pomocy społecznej (realizuje zadania powiatu w zakresie pomocy instytucjonalnej). Dom jest przeznaczony do zamieszkania przez 62 osoby. Zakres i poziom świadczonych usług dostosowany jest do stopnia fizycznej i psychicznej sprawności mieszkańca, są to usługi w zakresie:

- potrzeb bytowych (miejsce zamieszkania, wyżywienie, utrzymanie czystości),
- opiekuńcze (pielęgnacja, pomoc w podstawowych czynnościach życiowych),
- wspomagające (w tym: terapie zajęciowe i rehabilitacja).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach realizuje zadania ustawowe, w szczególności dotyczące pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, zaliczek alimentacyjnych, dożywiania, ubezpieczeń społecznych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochronie zdrowia psychicznego. Celem strategicznym realizowanym przez MOPS jest wspomaganie osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwo w życiu społecznym.

Na terenie miasta Siemiatycze działa także Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W ramach Centrum funkcjonują dwa zespoły: Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz Zespół Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego, którego zadaniem jest przywrócenie rodziny do pełnienia jej funkcji opiekuńczych i wychowawczych, udzielenie fachowej porady specjalisty, szeroko rozumianej dostępności do informacji prawnej, psychologicznej.

2.5. Sfera techniczna

Miasto Siemiatycze ma typową dla małych miasteczek formę zabudowy. Przeważają domki jednorodzinne, ale również występuje budownictwo wielorodzinne. Warunki mieszkaniowe są jednym z najbardziej wiarygodnych czynników świadczących o postępującym rozwoju gospodarczym i wzroście zamożności społeczeństwa. Zauważalna jest poprawa w zakresie dostępnej powierzchni mieszkań jak i przypadającej powierzchni na jednego mieszkańca. Zjawisko to obrazuje poniższa tabela.

Tabela 24. Zasoby mieszkaniowe na obszarze miasta Siemiatycze w latach 2008-2014

⁹ Strategia Rozwoju miasta Siemiatycze do 2020 roku

Wyszczególnienie	Lata						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	79,2	80,7	81,1	81,4	81,6	81,9	82,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	27,7	28,3	28,8	29,2	29,5	29,9	30,1
Ilość mieszkań	5 219	5 279	5 302	5 324	5 342	5 366	5 384

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie w mieście Siemiatycze liczba mieszkań systematycznie się zwiększa i na koniec 2015 roku wynosiła 5384 szt. i w stosunku do roku 2009 wzrosła o 165 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa w roku 2015 wynosiła 82,2 m² i w porównaniu do roku 2009 jest większa o 3 m². Wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na osobę najwyższy był w roku 2015 i wyniósł 30,1 m². W celu określenia jakości stanu zasobów mieszkaniowych poddano analizie panujące warunki socjalno-bytowe.

Tabela 25. Stan wyposażenia mieszkań w mieście Siemiatycze w urządzenia techniczno-sanitarne w latach 2009-2015

Wyszczególnienie	Lata						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wodociąg	5 072	5 162	5 185	5 207	5 225	5 249	5 267
Ustęp splukiwany	4 869	5 074	5 097	5 119	5 137	5 161	5 179
Łazienka	4 822	4 974	4 997	5 019	5 038	5 062	5 081
Centralne ogrzewanie	4 692	4 806	4 829	4 851	4 870	4 894	4 912
Gaz z sieci	1 945	2 053	2 054	2 055	2 057	2 064	2 067

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując uzyskane dane widoczny jest wzrost liczby mieszkań wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczno-sanitarną. W stosunku do roku 2009 liczba mieszkań wyposażonych w wodociąg wzrosła o 195 mieszkań, ustęp splukiwany wzrost o 6% tj. 310 mieszkań, łazienka – wzrost o 5% tj. 259 mieszkań. W przypadku mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie przybyło o 220 mieszkania. W przypadku dostępu do sieci gazowej od 2008 roku odnotowano również wzrost o 122 mieszkania.

2.5.1. Zasoby mieszkaniowe komunalne i socjalne

Mieszkania socjalne to mieszkania przyznawane wyłącznie osobom bez praw do innego lokalu – spółdzielczego, własnościowego czy komunalnego. Są to więc osoby najbiedniejsze (najczęściej jednakże zdolne do zapłaty choćby minimalnej stawki czynszu) lub osoby po sądowym wyroku eksmisyjnym, które spełniają kryteria dochodowe ustalone przez gminę (niższe niż w przypadku mieszkań komunalnych). Mieszkanie komunalne to własność gminna, a prawo do zamieszkania w nim otrzymują osoby, spełniające określone kryteria. Przyznanie lokalu jest specyficzną formą pomocy społecznej.

W tabeli poniżej przedstawiono aktualny zasób mieszkaniowy w budynkach będących w 100% własnością Miasta Siemiatycze oraz ich stan techniczny.

Tabela 26. Lokale będące w budynkach z 100% własnością Miasta Siemiatycze oraz ich stan techniczny

Lp.	Lokalizacji	Ilość lokali	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Standard techniczny lokali (zły, średni, dobry)
1.	11 Listopada 192	2	108,7	Średni
2.	11 Listopada 49 D	3	127	Średni
3.	11 Listopada 49 D	3	152,08	Średni
4.	Ciechanowiecka 5	2	76,94	Średni
5.	Ciechanowiecka 5A	1	45,78	Średni
6.	Ciechanowiecka 7	2	85,22	Średni
7.	Dąbrowskiego 7	4	160,06	Zły
8.	Gen. Wł. Andersa 4	1	60,46	Dobry
9.	Grodzieńska 15	2	105,83	Dobry
10.	Grodzieńska 15	2	118,4	Średni
11.	Grodzieńska 17	2	85,29	Dobry
12.	Grodzieńska 17	1	55,64	Średni
13.	Grodzieńska 24	5	216,2	Dobry
14.	Kościuszki 64	10	246,42	Średni
15.	Kościuszki 64	28	1200,92	Dobry
16.	Krótką 6	3	154,05	Dobry
17.	Krótką 6	1	28	Średni
18.	Ogrodowa 2	5	204,35	Dobry
19.	Pałacowa 21	3	212,13	Dobry
20.	Plac Jana Pawła II 11	4	131,32	Dobry
21.	Plac Jana Pawła II 18	1	29,58	Średni
22.	Plac Jana Pawła II 3	5	199,22	Dobry
23.	Plac Jana Pawła II 33	4	128,27	Średni
24.	Plac Jana Pawła II 4	2	78,3	Średni
25.	Plac Jana Pawła II 42	5	283,35	Dobry
26.	Słowiczyńska 3	3	131,29	Średni
27.	Ściegiennego 6	2	76,48	Dobry
28.	Ściegiennego 6	1	39,91	Średni
29.	Świętojańska 25	2	91,45	Średni
30.	Targowa 3	1	56,22	Dobry
31.	Targowa 3	1	25,8	Średni

32.	Zaszkolna 8	1	57,38	Średni
33.	Zaszkolna 8	1	31,09	Średni
34.	Żwirki i Wigury 13 A	2	90,73	Zły
	Ogółem	115	4893,86	

Źródło: Uchwała nr XII/55/15 Rady Miasta Siemiatycze z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Siemiatycze na lata 2015-2019

Stan techniczny lokali komunalnych przedstawiony w powyższej tabeli jest w przeważającej części dobry. Powierzchnia lokali w stanie technicznym dobrym wynosi 2985,82 m², co stanowi około 61% powierzchni użytkowej wszystkich lokali. Powierzchnia użytkowa lokali komunalnych w średnim stanie technicznym wynosi 1657,25 m², a w złym stanie technicznym 250,79 m².

Tabela 27. Wykaz lokali socjalnych wraz ze stanem technicznym

Lp.	Lokalizacji	Ilość Lokali	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Standard techniczny lokali (zły, średni, dobry)
1.	Targowa 3	1	27,22	Średni
2.	Dąbrowskiego 7	2	67,87	Zły
3.	11 Listopada 192	2	77,6	Średni
4.	Armii Krajowej 22	13	309,4	Zły
5.	Armii Krajowej 33	9	346,7	Dobry
	Ogółem	27	828,79	

Źródło: Uchwała nr XII/55/15 Rady Miasta Siemiatycze z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Siemiatycze na lata 2015-2019

W przypadku lokali socjalnych przeważają lokale komunalne w złym stanie technicznym. W sumie takich lokali na terenie miasta Siemiatycze jest 15 o powierzchni użytkowej 377,27 m², co stanowi ok. 46% ogółem powierzchni użytkowej lokali socjalnych. Lokale o dobrym stanie technicznym znajdują się przy ul. Armii Krajowej 33 i jest ich 9. W sumie ich powierzchnia wynosi 346,7 m². Lokali o stanie technicznym średnim na terenie miasta jest 3, łącznie ich powierzchnia użytkowa wynosi około 104,82 m².

Następnie przeanalizowano zasoby mieszkaniowe miasta Siemiatycze we wspólnotach mieszkaniowych. Wykaz lokali wraz z ich stanem technicznym przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 28. Zasoby mieszkaniowe we wspólnotach mieszkaniowych na terenie miasta Siemiatycze

Lp.	Lokalizacji	Ilość Lokali	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Standard techniczny lokali (zły, średni, dobry)
1.	Ciechanowiecka 29 A	2	55,75	Bardzo dobry
2.	11 Listopada 6	2	96	Dobry
3.	11 Listopada 28	3	174	Średni

4.	11 Listopada 4	2	84	Dobry
5.	Świętojańska 27	15	710,39	Bardzo dobry
6.	Świętojańska 29	13	508,3	Bardzo dobry
7.	11 Listopada 35	9	388,59	Bardzo dobry
8.	Pałacowa 7	2	71,05	Bardzo dobry
9.	Pałacowa 9	3	136,76	Bardzo dobry
10.	Pałacowa 11	1	36,67	Bardzo dobry
11.	Pałacowa 15	2	85,06	Bardzo dobry
12.	Wysoka 64 A	2	107,96	Bardzo dobry
13.	Wysoka 62	7	373,7	Bardzo dobry
14.	Wysoka 64 A	4	203,18	Bardzo dobry
	Ogółem	67	3031,41	

Źródło: Uchwała nr XII/55/15 Rady Miasta Siemiatycze z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Siemiatycze na lata 2015-2019

Najlepiej pod względem stanu technicznego przedstawia się sytuacja w przypadku zasobów mieszkaniowych Miasta Siemiatycze we wspólnotach mieszkaniowych. W bardzo dobrym stanie technicznym jest 58 lokali o łącznej powierzchni użytkowej 2677,41 m², co stanowi 88% powierzchni ogółem zasobów mieszkaniowych. Lokali o stanie technicznym dobrym w sumie jest 6 o powierzchni 180 m², średnim 3 lokale o powierzchni 174 m². W zasobach mieszkaniowych we wspólnotach mieszkaniowych nie występują lokale o złym stanie technicznym.

4. Identyfikacja obszarów kryzysowych

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar zdegradowany charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz stanem kryzysowym w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową oraz konsultacjami społecznymi wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej, przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej sferze (gospodarczej, technicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej). Zgodnie z przyjętą metodologią do obszarów zdegradowanych przyjęto obszary, w których występuje kumulacja negatywnych zjawisk (powyżej 10). Ostatecznie kształt obszarów zdegradowanych został przyjęty po konsultacjach dotyczących wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie zidentyfikowanych obszarów problemowych w poszczególnych sferach i obszarach. Tabela zawiera sumowane dane z przeprowadzonej analizy wskaźnikowej oraz danych z konsultacji społecznych.

Ostateczny kształt obszarów rewitalizacji przedstawia się następująco:

Tabela 29. Liczba zjawisk kryzysowych

Obręb	Problemy społeczne	Problemy Gospodarcze	Problemy przestrzenno-funkcjonalne	Problemy Środowiskowe	Problemy Techniczne	Suma problemów
1.	12	0	3	1	2	18
2.	16	0	1	2	4	23
3.	7	1	4	1	2	10
4.	18	1	3	0	4	26
5.	3	1	5	0	0	9
6.	10	1	3	1	0	14
7.	5	0	4	1	2	11
8.	10	1	3	1	2	17
9.	17	0	2	0	3	22
10.	18	0	6	0	2	26
11.	17	2	5	1	4	29
12.	5	0	3	1	2	11
13.	0	1	5	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Ostatecznie kształt obszarów zdegradowanych został przyjęty po konsultacjach dotyczących wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji. W trakcie konsultacji mieszkańcy pozytywnie ocenili wcześniej wyznaczone obszary zdegradowane.

Obszar zdegradowany na terenie miasta Siemiatycze obejmuje następujące obręby:

- Nr 11 (29 problemów),
- Nr 4 (26 problemy),
- Nr 10 (26 problemów),
- Nr 2 (23 problemy),
- Nr 9 (22 problemów),
- Nr 1 (18 problemów),
- Nr 8 (17 problemów),
- Nr 6 (14 problemów),
- Nr 7 (11 problemów),
- Nr 12 (11 problemów),
- Nr 3 (10 problemów).

Wskazany obszar zajmuję 13,93 km² , co stanowi 38,42% całego obszaru miasta i zamieszkały jest 13 256 mieszkańców, co stanowi 90,70% ogółu mieszkańców.

5. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

4.1. Podstawowe informacje

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego miasta zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

W związku z tym wyznaczony został obszar, na którym występuje najwyższe natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej gospodarczej i środowiskowej, które ma istotne znaczenie dla rozwoju miasta, a jednocześnie nie przekroczył 20% obszaru powierzchni gminy i nie jest zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców.

Szczegółowe informacje dotyczące wyznaczenia terenów rewitalizacji został opisany w dokumencie „Diagnoza wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Siemiatycze, stanowiący załącznik nr 1 do Programu Rewitalizacji.

W wyniku przeprowadzonych konsultacji dotyczących Uchwały Rady Miasta Siemiatycze w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Siemiatycze, wyznaczono ostateczny kształt obszaru rewitalizacji.

Tabela 30. Obszary wyznaczone do rewitalizacji

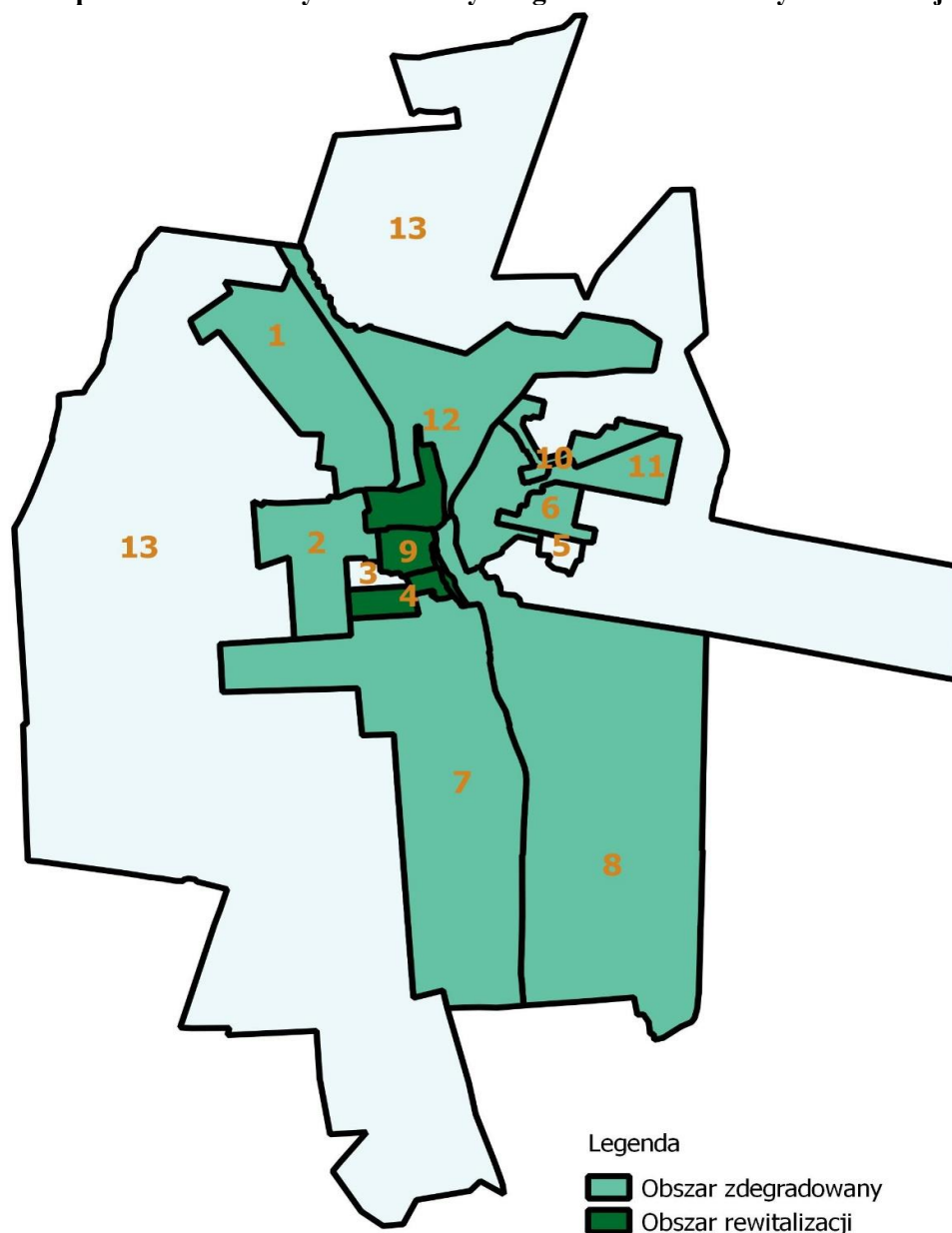
Nr Obrębu	Obszar rewitalizacji				
	Zjawiska problemowa	Uzasadnienie	Obszar	Ludność	Powierzchnia (km ²)
1.	18	Natężenie zjawisk kryzysowych - obszar o istotnym znaczeniu dla obszaru całego miasta.	Część obszaru	100	0,75
2.	23	Natężenie zjawisk kryzysowych - obszar o istotnym znaczeniu dla obszaru całego miasta.	Część obszaru	44	0,01
4.	26	Natężenie zjawisk kryzysowych - obszar o istotnym znaczeniu dla obszaru całego miasta.	Cały obszar rozszerzony o tereny wzdłuż rzeki Kamionka	1569	0,21
9.	22	Natężenie zjawisk kryzysowych - obszar o istotnym znaczeniu dla obszaru całego miasta.	Cały obszar rozszerzony o tereny wzdłuż rzeki Kamionka	835	0,17

12.	11	Natężenie zjawisk kryzysowych - obszar o istotnym znaczeniu dla obszaru całego miasta.	Część obszaru	69	0,32
			Suma:	2617,00	1,46
			Procent:	17,91	4,02

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 0,79 km², co stanowi 4% powierzchni miasta i jest zamieszkiwany przez 2617 mieszkańców, co stanowi 17,91% liczby mieszkańców miasta Siemiatycze.

Rysunek 2. Mapa Miasta Siemiatycze – obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji obejmuje centrum miasta:

- obręb 9 wraz z terenem wzdłuż rzeki Kamionka (Grodzieńska; 11 Listopada 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 35, 41, 43, 45, 47, 49, 49A, 49B, 49C, 49D, 49E, 49F; Małopolska; Pałacowa 4, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 18, 21, 21A, 22, 25; Świętojańska)
- obręb 4 wraz z terenem wzdłuż rzeki Kamionka (11 Listopada 37, 37A, 37B, 37C, 37D, 45B, 45C, 45D, 45E, 45F, 45G; 11 Listopada 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 18A, 26, 28, 28A, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 42A, 44, 46, 46A, 48, 48A, 50; Pałacowa 17A, 17B; Szpitalna)
- o ulice: Plac Jana Pawła II, 3 Maja, Grodzieńską, Dąbrowskiego oraz tereny nad zalewem (stanowiące elementy obrębu 1, obrębu 2 oraz obrębu 12).

Rysunek 3. Obszar rewitalizacji

Źródło mapy: *OpenStreetMap.org*
Źródło: *Opracowanie własne, GIS,*

Na wyznaczonym obszarze mieszka duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej (duża część osób korzystających z pomocy to osoby ubogie, starsze, chore, uzależnione od alkoholu lub będące ofiarami przemocy w rodzinie).

Problemem gospodarczo-społecznym obszaru jest też wysokie bezrobocie oraz niski poziom kreatywności i przedsiębiorczości.

Mieszkańcy wyznaczonego obszaru mają niskie poczucie bezpieczeństwa, w centrum miasta dochodzi do aktów wandalizmu, niszczenia mienia, szczególnie problemem stanowią młodociani przestępcy.

Przeprowadzone konsultacje wykazały, że istotnym problemem dla wyznaczonego obszaru jest niewystarczająca liczba miejsc spotkań dla seniorów, a także trudności związane ze sprawowaniem usług opiekuńczych dla tej grupy. Przyczyną tego stanu rzeczy jest starzejące się społeczeństwo. Na obszarze nie odnotowano klubów osiedlowych, Domów Spotkań, brakuje również miejsc, które gromadziłyby mieszkańców i skłaniały do podejmowania interakcji.

Na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji brakuje również podstawowej infrastruktury lub jest w niedostatecznym stanie: chodniki, oświetlenie, uporządkowana zieleń, elementy małej architektury. Deficyt miejsc wspólnych w postaci podwórek wpływa na wskazaną mniejszą integrację mieszkańców. Ponadto wskazywano na brak przestrzeni i warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego (np. ogólnodostępnego sprzętu do aktywności fizycznej) oraz miejsc, w których mieszkańcy mogliby dzielić się własnymi pasjami, zainteresowaniami i wymieniać doświadczenia. W tym zakresie zwracano również uwagę na brak zorganizowanej przestrzeni przyjaznej młodzieży.

Poniżej przedstawiono następujące potrzeby rewitalizacyjne:

- zmniejszenie bezrobocia,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- zmniejszenie przestępczości,
- włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem,
- wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców,
- stworzenie miejsca do rozwoju handlu,
- wzrost atrakcyjności gospodarczej, w tym turystycznej poprzez odtworzenie unikalnych funkcji gospodarczych,
- aktywna integracja społeczna, uczestnictwo w kulturze i rekreacji, aktywizacja obywatelska mieszkańców,
- rozwój działalności kulturalnej, edukacyjnej, integracyjnej,

- poprawa stanu technicznego budynków i ich otoczenia,
- poprawa wizerunku obszaru,
- zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjno-turystyczne.

6. Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji

Analiza SWOT należy do podstawowych narzędzi, które wykorzystywane są w procesie planowania strategicznego. Bazując na zidentyfikowanej sytuacji wyjściowej, umożliwia sformułowanie takich celów i założeń, które wykorzystują mocne strony analizowanego obszaru i minimalizują jego słabości, a jednocześnie pozwalają na wykorzystanie występujących w otoczeniu szans oraz uniknięcie potencjalnych zagrożeń.

Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

- S - Strengths (silne strony), wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego podmiotu,
- W - Weaknesses (słabe strony), wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego podmiotu,
- O- Opportunities (szanse), wszystko to, co stwarza dla analizowanego podmiotu szansę korzystnej zmiany,
- T - Threats (zagrożenia), wszystko to, co stwarza dla analizowanego podmiotu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analiza została sporządzona dla wyznaczonego obszaru zdegradowanego.

Silne strony:

- Walory środowiskowe,
- Istnienie i stopniowe zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne zalewów,
- Dobrze rozbudowana infrastruktura wodno-kanalizacyjna w mieście,
- Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (szpital, ośrodki zdrowia),
- Pozyskiwanie przez samorząd środków zewnętrznych na rozwój lokalny,
- Rozwinięte kształcenie na poziomie ogólnokształcącym.

Słabe strony:

- Niski poziom kapitału społecznego,
- Problemy bezrobocia,
- Niski poziom aktywności mieszkańców oraz nieufność międzyludzka,
- Mała liczba inwestycji w mieście, brak polityki w tym zakresie,
- Brak oferty dla młodzieży na spędzanie wolnego czasu,
- Brak rozpoznawalnego produktu turystycznego,
- Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w imprezach kulturalnych i rozrywkowych,
- Niski poziom bezpieczeństwa (oświetlenie, monitoring, ogrodzenia obiektów publicznych, urządzenia rekreacyjne,
- Brak środków finansowych na poprawę infrastruktury kulturalno-sportowej.

Szanse:

- Działania aktywizujące mieszkańców, szczególnie osoby bezrobotne,
- Wsparcie i rozwój lokalnych przedsiębiorstw,
- Rozwój infrastruktury społecznej (centrum miasta, parki, tereny wspólne),
- Zagospodarowanie miejsca na lokalne targowisko,
- Rozwój infrastruktury przy zalewach – jako baza aktywizacji społecznej oraz baza do rozwoju turystyki,
- Pozyskanie funduszy z Unii Europejskiej na inwestycje w mieście,
- Wzrost nakładów finansowych państwa na inwestycje w ochronę zdrowia, pomoc społeczną, bezpieczeństwo,
- Współpraca miasta ze służbami w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców (patrole, monitoring),
- Rozwój systemu wsparcia lokalnej przedsiębiorczości.

Zagrożenia:

- Niekorzystne zmiany demograficzne, głównie starzenie się społeczeństwa, rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym,
- Odpływ ludności (szczególnie młodej) za granicę lub do dużych ośrodków miejskich w Polsce,
- Migracje młodych, aktywnych zawodowo mieszkańców miasta,
- Nasilanie się patologii społecznych (wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, łatwy dostęp do środków psychoaktywnych),
- Spadek aktywności społecznej mieszkańców,
- Wzrastająca liczba rodzin z problemem niewydolności wychowawczej rodziców,
- Wzrost kosztów opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi,
- Ograniczona dostępność programów profilaktyki zdrowotnej,
- Wzrastająca liczba bezrobotnych z wyższym wykształceniem oraz ludzi młodych.

7. Wizja

Wizja jest obrazem przyszłości, którą uczestnicy społeczności chcą wykreować, koncepcja przyszłości obszarów, najbardziej fundamentalna aspiracja, która powinna być wspólna dla organów miasta, jak i wszystkich podmiotów ją tworzących. Biorąc pod uwagę wyniki analizy, aspiracje wyrażane przez mieszkańców oraz władze miasta zdefiniowano kluczowe elementy, które powinny znaleźć swoje odbicie w głównych kierunkach rozwoju miasta.

Wizja przedstawia obraz obszaru rewitalizacji w perspektywie czasu. Zakłada ona określony stan, który zostanie osiągnięty przy założeniu wystąpienia odpowiednich czynników wewnętrznych i zewnętrznych. Wizja pokazuje główny rezultat, jaki ma przynieść realizacja Programu Rewitalizacji.

Wizją obszaru rewitalizacji Miasta Siemiatycze:

Obszar rewitalizacji to obszar aktywny gospodarczo, charakteryzujący się aktywnym i otwartym społeczeństwem, zaangażowanym w działania na rzecz rozwoju Miasta oraz swojego otoczenia, będący atrakcyjnym miejscem do życia.

8. Cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań

Celem głównym prowadzenia procesu rewitalizacji na obszarze miasta Siemiatycze jest przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom społecznym, takim jak niski poziom aktywności społecznej, ubóstwo, czy bezrobocie, poprzez realizację zintegrowanych działań rewitalizacyjnych, skoncentrowanych na obszarze rewitalizacji. Wskazane działania skupiają się na wzmocnieniu aktywności społecznej i gospodarczej (przedsiębiorczości) mieszkańców oraz tworzeniu przyjaznych przestrzeni publicznych, które będą służyć szeroko rozumianemu włączeniu społecznemu, ale także wzmacniać lokalny potencjał związany z turystyką.

Cel 1. Zaktywizowanie i zintegrowanie społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- Wsparcie działań animacji i integracji społecznej mieszkańców.
- Rozwój atrakcyjnej oferty społecznej, kulturalnej i edukacyjnej aktywizującej mieszkańców.
- Tworzenie i rozwój instytucji zapewniających pomoc osobom potrzebującym.
- Wspieranie realizacji oddolnych inicjatyw społecznych.
- Realizacja programów profilaktyki i promocji zdrowia.
- Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego.

Cel 2. Pobudzenie i rozwój gospodarczy

Kierunki działań:

- Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców (realizacja działań szkoleniowych, doradczych i promocyjnych nakierowanych na wsparcie rozwoju przedsiębiorczości).
- Rozwój lokalnej przedsiębiorczości (tworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej).

Cel 3. Wysoka jakość przestrzeni publicznych, służących aktywizacji społecznej mieszkańców oraz poprawie warunków życia.

Kierunki działań:

- Tworzenie przyjaznych i bezpiecznych przestrzeni publicznych, wspierających rozwój kapitału społecznego.
- Tworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb mieszkańców oraz turystów, w tym osób niepełnosprawnych.
- Modernizacja obiektów i instytucji publicznych przy zachowaniu dbałości o środowisko przyrodnicze.

- Podejmowanie działań służących włączeniu społeczności lokalnych we współtworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych.
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych.

9. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Kompleksowe wdrożenie Programu Rewitalizacji wymaga zastosowania podejścia projektowego. Zadaniem planowanych projektów jest etapowe wprowadzenie zmian, które w okresie do 2023 roku przyczynią się do realizacji wizji rewitalizacji.

Realizacja projektów powinna być inicjowana i koordynowana przez samorząd we współpracy z lokalnymi społecznościami, sektorem biznesu, organizacjami pozarządowymi.

Tabela 31. Projekty kluczowe

Lp.	Symbol	Nazwa projektu	Zasięg projektu	Instytucje realizujące projekt	Potencjalni Partnerzy
Projekty kluczowe					
1.	PK1	Aktywizacja zawodowa	Obszar rewitalizacji	Miasto Siemiatycze	Powiatowy Urząd Pracy Organizacja pozarządowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2.	PK2	Rozwijanie przedsiębiorczości	Obszar rewitalizacji	Miasto Siemiatycze	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacja pozarządowe, Instytucje oświatowe.
3.	PK3	Wsparcie działań turystycznych	Obszar rewitalizacji	Miasto Siemiatycze	Przedsiębiorcy Organizacje pozarządowe, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR), Siemiatycki Ośrodek Kultury, Instytucje oświatowe, Biblioteki
4.	PK4	Siemiatycze – moje miejsce na ziemi	Obszar rewitalizacji	Miasto Siemiatycze/ Dekanalny Instytut Kultury Prawosławnej/ Akcja Katolicka.	Organizacje pozarządowe, Siemiatycki Ośrodek Kultury, Instytucje oświatowe.
5.	PK5	Aktywizacja seniorów	Obszar rewitalizacji	Miasto Siemiatycze/ Dekanalny Instytut Kultury Prawosławnej/ Akcja Katolicka.	Organizacje pozarządowe Siemiatycki Ośrodek Kultury
6.	PK6	Przeciwdziałanie uzależnieniom	Obszar rewitalizacji	Miasto Siemiatycze	Organizacje pozarządowe Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
7.	PK7	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Obszar rewitalizacji	Miasto Siemiatycze	Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach
8.	PK8	Promocja zdrowego stylu życia	Obszar rewitalizacji	Miasto Siemiatycze	Organizacje pozarządowe, Instytucje oświatowe.

9.	PK9	Rewitalizacja terenów wzdłuż rzeki Kamionka	Obszar rewitalizacji - Teren wzdłuż rzeki Kamionka	Miasto Siemiatycze	-
10.	PK10	Park przy ul. Legionów Piłsudskiego	Obszar rewitalizacji - ul. Legionów Piłsudskiego	Miasto Siemiatycze	-
11.	PK11	Dzienny Dom Pobytu	Obszar rewitalizacji - Osiedle centrum	Miasto Siemiatycze	-
12.	PK12	Zagospodarowanie terenu przy zalewie	Obszar rewitalizacji - Teren przy zalewie	Miasto Siemiatycze	-
13.	PK13	Miejskie "targowisko"	Obszar rewitalizacji - ul. Grodzieńska	Miasto Siemiatycze	-
14.	PK14	Rewitalizacja zabytkowego obszaru śródmiejskiego - ul. 3 maja	Obszar rewitalizacji - ul. 3 maja	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M. P. w Siemiatyczach	-
15.	PK15	Gabinet dentystyczny w Przedszkolu nr 3	Obszar rewitalizacji - ul.11 Listopada 24	Miasto Siemiatycze	-

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowa charakterystyka wyszczególnionych powyżej projektów znajduje się w załączniku nr 2 „Karty przedsięwzięć kluczowych”.

Tabela 32. Projektu uzupełniające

Lp.	Symbol	Nazwa projektu	Lokalizacja	Instytucje realizujące projekt	Potencjalni Partnerzy
Projekty uzupełniające					
1.	PU1	Modernizacja budynku SOK	Obszar rewitalizacji - ul. Legionów Piłsudskiego	Miasto Siemiatycze	-
2.	PU2	Działania na rzecz ochrony zasobów natury	Obszar rewitalizacji	Miasto Siemiatycze	-

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowa charakterystyka wyszczególnionych powyżej projektów znajduje się w załączniku nr 3 „Karty przedsięwzięć uzupełniających”.

10. System realizacji (wdrażania) Programu Rewitalizacji

Istotnym elementem decydującym o skuteczności dokumentów planistycznych jest system wdrażania. Poniżej przedstawiono zakres zadań poszczególnych podmiotów oraz system realizacji Programu Rewitalizacji.

Rada Miasta

Rada Miasta – będzie odpowiedzialna za podejmowanie decyzji stwarzających główne ramy dla funkcjonowania systemu wdrażania GPR.

Zakres zadań:

- uchwała Gminny Program Rewitalizacji,
- przyjmuje zmiany (modyfikacje) w GPR,
- określa, w drodze uchwały, zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji,
- podejmuje inne decyzje (w tym uchwały) bezpośrednio i/lub pośrednio wpływające na sprawność realizacji GPR.

Burmistrz Miasta

Burmistrz, to podmiot właściwy w kwestiach dotyczących bieżącej organizacji i nadzoru nad realizacją GPR oraz podmiotów zaangażowanych w ten proces.

Zakres zadań:

- prowadzi ogólną koordynację nad wdrażaniem GPR,
- przyjmuje Roczny harmonogram realizacji GPR,
- przygotowuje informację z realizacji GPR,
- powołuje Komitet Rewitalizacji,
- zapewnia obsługę organizacyjną Komitetu Rewitalizacji,
- podejmuje decyzje (merytoryczne i organizacyjne).

Komitet Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji zostanie powołany w trybie przewidzianym w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1023). Będzie to podmiot stanowiący forum współpracy i dialogu na rzecz rewitalizacji, integrujący działalność organów miasta, lokalnej administracji, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców, mieszkańców – wszystkich tych interesariuszy, którzy mogą i chcą się włączyć w proces wyprowadzania obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej. W skład Komitetu Rewitalizacji mogą zostać powołani m.in:

- 2 reprezentantów Burmistrza, w tym Przewodniczący oraz Sekretarz,
- 1 reprezentant Rady Miasta,

- 1 reprezentant organizacji społecznych (lokalnych stowarzyszeń, OSP, klubów sportowych) wyłoniony w drodze konsultacji z tymi organizacjami,
- 1 reprezentant lokalnych przedsiębiorców.

Zakres zadań:

- forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami miasta w sprawach dotyczących prowadzenia i oceny rewitalizacji,
- pełni funkcję opiniodawczo – doradcą Burmistrza,
- posiada uprawnienia do wyrażania opinii, w tym m.in. dotyczących informacji z realizacji GPR, rocznych harmonogramów realizacji GPR, raportów z ewaluacji GPR,
- Komitet posiada uprawnienia do wyrażania propozycji rozwiązań usprawniających proces rewitalizacji.

Referat koordynujący:

Podmiotem prowadzącym bezpośrednią koordynację nad wdrażaniem GPR będzie operator rewitalizacji – Referat Gospodarki Komunalnej, realizujący szereg zadań organizacyjnych, analitycznych, informacyjnych, animacyjnych, itp.

Zakres zadań:

- koordynuje realizację GPR,
- przygotowuje roczny harmonogram realizacji GPR,
- organizuje i prowadzi monitoring GPR we współpracy z innymi komórkami urzędu i miejskimi jednostkami organizacyjnymi,
- prowadzi monitoring zewnętrznych źródeł finansowania rewitalizacji,
- organizuje system informacji dotyczącej możliwości finansowania rewitalizacji z zewnętrznych źródeł,
- prowadzi monitoring i ewaluacje Programu,
- utrzymuje kontakt z Komitetem Rewitalizacji oraz interesariuszami GPR,
- koordynuje działania promujące rewitalizację oraz wdrażanie mechanizmów włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji,
- gromadzi dane (np. analizy, badania, sprawozdania, rejestry) dotyczące rewitalizacji.

Wydziały/referaty merytoryczne urzędu miasta, miejskie jednostki organizacyjne

Właściwe merytorycznie wydziały/komórki Urzędu Miasta oraz miejskie jednostki organizacyjne z jednej strony będą bezpośrednimi realizatorami przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z drugiej zaś – z racji swego osadzenia kompetencyjnego – będą mogły pełnić funkcję wspierającą (organizacyjnie), informacyjną, animacyjną w odniesieniu do innych interesariuszy (zarówno wnioskodawców, jak i beneficjentów rewitalizacji).

Zakres zadań:

- przygotowują, realizują i rozliczają przedsięwzięcia rewitalizacyjne spójne z wizją, celami rewitalizacji oraz wytyczonymi kierunkami działania,
- nawiązują współpracę z partnerami społecznymi i/lub instytucjonalnymi dotyczące partnerstw projektowych,
- przygotowują materiały do wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć z funduszy celowych,
- informują oraz aktywizują interesariuszy rewitalizacji (potencjalnych wnioskodawców i/lub beneficjentów),
- prowadzą sprawozdawczość dotyczącą poziomu zaawansowania realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wnioskodawcy przedsięwzięć rewitalizacyjnych (interesariusze):

Pozostali wnioskodawcy to przede wszystkim mieszkańcy miasta oraz podmioty (prywatne, publiczne czy pozarządowe), którzy poprzez realizację zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą się przyczyniali do implementacji założeń rewitalizacji. Zarówno administracja miasta, jak i pozostałe podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne powinny pozostawać we współpracy z operatorem rewitalizacji w celu usprawniania procesów rewitalizacji (poprzez uczestnictwo w monitoringu i ewaluacji GPR).

Zakres zadań:

- realizują przedsięwzięcia rewitalizacyjne spójne z wizją, celami rewitalizacji oraz wytyczonymi kierunkami działania,
- współpracują z operatorem rewitalizacji w zakresie prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej poziomu zaawansowania realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zarządzanie procesem rewitalizacji w mieście Siemiatycze będzie opierać się m.in. na zasadzie partnerstwa i partycypacji społecznej, przy aktywnym udziale interesariuszy, w tym przede wszystkim mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz instytucji kultury, sportu, edukacji. W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, ograniczenia występowania konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, a także jest podstawą tworzenia się współczesnych form samoświadomości społecznej.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie w kilku zintegrowanych wymiarach:

- **Merytorycznym** – poprzez wspólne podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów realizowane przede wszystkim na poziomie Komitetu Rewitalizacji

- **Organizacyjny** – polegającym na angażowaniu specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów.
- **Finansowym** – opierającym się na współudziale finansowym wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa publiczno-prywatnego.

Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, oprócz wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie zdegradowanych obszarów z sytuacji kryzysowej, ma określone podstawowe zasady stanowiące fundament wspólnych działań:

- respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu;
- przejrzystość podejmowanych działań;
- otwarty dialog z mieszkańcami miasta.

Współpraca pomiędzy Partnerami GPR ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników;
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji miasta, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającą się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów.

Etapy i przebieg realizacji GPR:

a. Przygotowanie rewitalizacji

Podjęmowane działania:

- Identyfikacja problemów miasta.
- Identyfikacja obszarów kumulacji negatywnych zjawisk (problemów).
- Pogłębiona analiza problemów i potrzeb.
- Określenie wizji i celów rewitalizacji.
- Identyfikacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Określenie ram (organizacyjnych oraz finansowych) realizacji rewitalizacji.

Produkty i rezultaty:

- Diagnoza miasta.
- Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji.
- Gminny Program Rewitalizacji.

Formy partycypacji:

- Konsultacje społeczne.
- Ankietyzacja mieszkańców
- Formularz zgłaszania uwag.

b. Wdrażanie rewitalizacji

Podejmowane działania:

- Realizacja (wdrażanie) przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej oraz aktywizacji interesariuszy.
- Prowadzenie monitoringu realizacji rewitalizacji.

Produkty i rezultaty:

- Roczne sprawozdania z realizacji GPR.
- Opcjonalnie modyfikacja GPR.

Formy partycypacji:

- Komitet Rewitalizacji (współdecydowanie oraz kontrola).
- Konsultacje społeczne (współdecydowanie).
- Ankietyzacja interesariuszy (współdecydowanie).

c. Ocena rewitalizacji

Podejmowane działania:

- Przyjęcie sprawozdania z realizacji rewitalizacji (rocznie).
- Przeprowadzenie ewaluacji mid-term (w połowie okresu realizacji programu, przypadający na rok 2020).
- Przeprowadzenie ewaluacji ex-post (ewaluacja końcowa).

Produkty i rezultaty:

- Ewaluacja mid-term
- Opcjonalnie modyfikacja GPR
- Ewaluacja ex-post

Formy partycypacji:

- Komitet Rewitalizacji (współdecydowanie oraz kontrola).
- Ankietyzacja interesariuszy (współdecydowanie).

11. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji wiąże się z koniecznością zaplanowania, realizacji oraz ewaluacji szeregu inicjatyw i inwestycji. W celu zapewnienia jak najsprawniejszego wykonania założonych działań niezbędne jest prowadzenie ciągłego monitoringu połączonego z ewaluacją, który pozwoli na zweryfikowanie czy wszystkie założenia Gminnego Programu Rewitalizacji są realizowane zgodnie z planem, czy konieczne jest podjęcie kroków korygujących.

Głównym organem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację Programu będzie Burmistrz Miasta oraz Referat Koordynujący Urzędu, wraz z innymi jednostkami opisanymi w rozdziale „*System realizacji (wdrożenia) Programu Rewitalizacji*”. W związku z koniecznością wykorzystania wiedzy z różnych obszarów zarządzania, będzie on wspierany przez zespół urzędników i ekspertów odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych projektów. W razie konieczności będą oni mogli liczyć na wsparcie ze strony wszystkich pracowników Urzędu Miasta Siemiatycze, a także przedstawicieli lokalnej społeczności.

Monitoring i ewaluacja będą polegać na pozyskiwaniu informacji na temat podejmowanych działań w ramach realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, weryfikacji ich zgodności z założeniami Programu, przygotowywanie raportów opisujących ewentualne modyfikacje mogące się przyczynić do usprawnienia dalszych prac nad inwestycjami oraz weryfikację czy są one uwzględniane i faktycznie przyczyniają się do osiągnięcia założonych wskaźników.

Pod względem przedmiotowym przewiduje się przeprowadzenie dwóch form monitoringu:

- Monitoring rzeczowy – polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie inwestycji, pozyskiwaniu informacji nt. postępów w ich realizacji, zapewnieniu zgodności z założeniami Gminnego Programu Rewitalizacji.
- Monitoring finansowy – umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji oraz zapewni trwałość osiągniętych rezultatów. Dodatkowym aspektem monitoringu finansowego będzie pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji nt. możliwych źródeł finansowania zewnętrznego inwestycji.

Pod względem czasowym przewiduje się przeprowadzenie następujących form ewaluacji:

- **Raporty roczne** – W ramach monitoringu i ewaluacji zakłada się opracowywane coroczne raporty. W ramach tych dokumentów zostaną przedstawione istotne informacje o stopniu jego, zarówno rzeczowej, jak i finansowej realizacji ze szczególnym uwzględnieniem przyjętych wskaźników. Rada Miasta po zapoznaniu się z tymi sprawozdaniem będzie mogła podjąć uchwałę o wprowadzeniu ewentualnych zmian w obowiązującym Gminnym Programie Rewitalizacji.

- **Mid-term** – po upływie połowy okresu obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji w roku 2020 zostanie przeprowadzona ewaluacja pozwalająca na zweryfikowanie czy stopień realizacji założonych inwestycji wskazuje na zagrożenie przekroczenia przyjętego harmonogramu lub czy istnieje ryzyko wystąpienia poważnych przeszkód, które mogą utrudnić dalsze prace nad wykonaniem Programu.
- **Ex-post** – po zakończeniu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji planowane jest przygotowanie dodatkowego raportu podsumowującego wszystkie podjęte działania i oceniającego czy udało się zrealizować wszystkie założone cele. Raport ten jest szczególnie istotny, gdyż wynikające z niego rekomendacje pozwolą na sprawniejszą realizację Gminnego Programu Rewitalizacji obowiązującego w kolejnej perspektywie czasowej.

Tabela 33. Harmonogram monitoringu i ewaluacji

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Monitoring roczny	+	+	+	+	+	+	+
Mid - term				+			
Ex-post							+

Źródło: Opracowanie własne

Bardzo ważnym elementem procesu rewitalizacji jest prowadzenie rzetelnego monitoringu skuteczności wdrażanych działań i podejmowanych projektów. W celu skutecznego przeprowadzenia procesu rewitalizacji, efektywnego wykorzystania zasobów, szczególnie finansowych, niezbędnym jest przeprowadzanie analiz podejmowanych czynności na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej. System monitoringu wzmocni proces koordynacji wdrażania i zarządzania procesem rewitalizacji jak również przyczyni się do wzrostu poczucia odpowiedzialności za podejmowane działania.

Założeniem systemu monitoringu jest ocena przyjętej logiki interwencji, zgodnie z którą wykorzystywane zasoby mają przyczynić się do wypracowania określonych działań, przez co zostaną osiągnięte odpowiednie rezultaty.

System monitoringu stanowi także nawiązanie do wykonanych diagnoz oraz odnosi się do zidentyfikowanych problemów. Wskaźniki odnoszą się do osiągania określonych celów oraz oceny sytuacji na obszarze rewitalizacji.

W poniższych tabelach przedstawiono zbiór wskaźników, które posłużą do określenia poziomu realizacji celów GPR oraz do diagnozowania zmian sytuacji na obszarze rewitalizacji.

Tabela 34. Wskaźniki – projekty kluczowe

Symbol	Nazwa projektu	Wskaźnik
Projekty kluczowe		
PK1	Aktywizacja zawodowa	Liczba osób przeszkolonych w ramach projektu - os., Liczba przeprowadzonych godzin doradczych i szkoleniowych - godz.
PK2	Rozwijanie przedsiębiorczości	Liczba przeprowadzonych godzin doradczych – godz. Liczba zorganizowanych akcji tematycznych – szt.
PK3	Wsparcie działań turystycznych	Ilość osób nocujących w mieście - os. Ilość przeprowadzonych akcji – szt.
PK4	Siemiatyczne – moje miejsce na ziemi	Liczba przeprowadzonych akcji/imprez - szt.
PK5	Aktywizacja seniorów	Liczba przeprowadzonych akcji/imprez - szt.
PK6	Przeciwdziałanie uzależnieniom	Ilość osób zgłaszająca się do punktu konsultacyjnego - os.
PK7	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Ilość zdarzeń drogowych - szt. Ilość przestępstw - szt.
PK8	Promocja zdrowego stylu życia	Ilość osób biorących udział w projekcie- os. Liczba przeprowadzonych akcji/imprez - szt.
PK9	Rewitalizacja terenów wzdłuż rzeki Kamionka	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury - os.
PK10	Park przy ul. Legionów Piłsudskiego	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury - os.
PK11	Dzienny Dom Pobytu	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba osób korzystających z DDPS - os.
PK12	Zagospodarowanie terenu przy zalewie	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury - os.
PK13	Miejskie "targowisko"	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury - os.
PK14	Rewitalizacja zabytkowego obszaru śródmiejskiego – ul. 3 maja	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt.
PK15	Gabinet dentystyczny w Przedszkolu nr 3	Liczba zmodernizowanych pomieszczeń – 1 szt. Liczba zakupionego sprzętu – szt.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35. Wskaźniki – projekty uzupełniające

Symbol	Nazwa projektu	Wskaźnik
Projekty uzupełniające		
PU1	Modernizacja budynku SOK	Liczba zmodernizowanych obiektów – szt. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury – os.
PU2	Działania na rzecz ochrony zasobów natury	Liczba osób korzystających z programu – os.

Źródło: Opracowanie własne

12. Mechanizm włączania różnych grup interesariuszy w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna odgrywa istotną rolę w tworzeniu Programów Rewitalizacji. W ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji został dokładnie określony zakres partycypacji społecznej. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji miasta Siemiatycze była prowadzona w sposób zapewniający aktywny udział interesariusz zarówno na etapie przygotowania, opracowania, realizacji i monitoringu rewitalizacji.

Partycypacja społeczna miała na celu:

- Poznanie potrzeb i oczekiwań interesariuszy,
- Zapewnienie spójności planowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy,
- Zapoznanie interesariuszy z głównymi założeniami i problematyką procesu rewitalizacji,
- Umożliwienie i wspieranie działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- Zapewnienie udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Zapewnienie w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Spotkania edukacyjno-informacyjne

W pierwszej kolejności w celu zapoznania z tematyką oraz zachęcenia do czynnego udziału w pracach nad Programem Rewitalizacji zostały przeprowadzone spotkania informacyjno-edukacyjne. Spotkania odbyły się w dniu 24.03.2017 r. w dwóch różnych lokalizacjach w mieście w Siemiatyckim Ośrodku Kultury, ul. Zaszkolna 1 oraz w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Andersa 4. Spotkania były skierowane do interesariuszy Programu Rewitalizacji m.in. mieszkańców obszaru rewitalizacji, władz samorządowych, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Głównym celem spotkań było omówienie celów i zasad rewitalizacji, z uwzględnieniem korzyści wynikających z opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Członkowie spotkań zostali zapoznani z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi rewitalizacji, poznali metodologię przeprowadzenia diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Ogłoszenie w sprawie spotkań edukacyjno-informacyjnych dotyczących Programu Rewitalizacji zostało podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Urzędu Miasta Siemiatycze oraz zostały wysłane zaproszenia imienne do przedstawicieli Rady Osiedli, organizacji pozarządowych oraz dzielnicowych. W sumie w spotkaniach informacyjnych wzięło udział 16 osób.

Diagnoza obszaru zdegradowanego

Na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji zostały przeprowadzone konsultacje. Zasady przeprowadzenia konsultacji zostały określone w obwieszczeniu o konsultacjach społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Siemiatycze. Konsultacje trwały w okresie od 10 kwietnia 2017 r. do 10 maja 2017 r. Konsultacje społeczne przeprowadzone były w następujących formach:

1. Spotkania otwarte z interesariuszami rewitalizacji, które odbyły się w następujących terminach:

- 20 kwietnia 2017 r. w Siemiatyckim Ośrodku Kultury ul. Zaszkolna 1 oraz w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi ul. Andersa 4 w Siemiatyczach,
- 24 kwietnia 2017 r. w Siemiatyckim Ośrodku Kultury ul. Zaszkolna 1 oraz w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi ul. Andersa 4 w Siemiatyczach,
- 28 kwietnia 2017 r. godz. 16:00 w Siemiatyckim Ośrodku Kultury ul. Zaszkolna 1 w Siemiatyczach.

Na spotkania zaproszeni byli wszyscy mieszkańcy Siemiatycz. W spotkaniach w sumie wzięło udział 35 osób. Spotkania z mieszkańcami miały na celu zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami oraz bezpośrednim zaangażowaniu mieszkańców w wyznaczenie obszaru zdegradowanego. Głos mieszkańców Siemiatycz był też ważny, ponieważ to oni mogą wskazać problemy jakie ich dotyczą.

Podczas spotkania omówiono i rozdano ankietę konsultacyjną oraz formularz zgłaszania uwag. Z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej wyjaśniono podstawowe pojęcia, założenia procesu rewitalizacji oraz poszczególne etapy prac nad opracowaniem programu rewitalizacji. Ponadto wyczerpująco omówiono wszystkie sfery, które będą badane w procesie delimitacji. Przedstawiono metodologię przeprowadzenia analizy wskaźnikowej pozwalająca na delimitację obszarów.

Spotkania wykorzystano między innymi również w celu przekazania mieszkańcom podstawowych informacji na temat rewitalizacji.

2. Zbieranie uwag i wniosków z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag.

Formularz dostępny był na stronie Urzędu Miasta Siemiatycze oraz w formie papierowej w Urzędzie Miasta Siemiatycze. Mieszkańcy mieli możliwość przesłania uzupełnionych formularzy drogą elektroniczną, drogą korespondencyjną lub bezpośrednio złożyć w Urzędzie. Formularz zgłaszania uwag stanowił załącznik do Obwieszczenia Burmistrza Miasta Siemiatycze w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Siemiatycze. Dla osób niekorzystających z Internetu zagwarantowano dostęp do formularza w wersji papierowej – formularz zgłaszania uwag można było pobrać w Urzędzie Miasta Siemiatycze w godzinach pracy urzędu.

3. Ankietywanie

Badanie ankietowe z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety stanowiącego załącznik Obwieszczenia Burmistrza o konsultacjach dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie miasta Siemiatycze. Wyniki ankiety jako jeden z elementów zostały wykorzystane do wyznaczenia obszarów zdegradowanych. W badaniu ankietowym złożono 54 ankiety, co w przeliczeniu na liczbę mieszkańców stanowi około 0,4% ogółu ludności w miasta Siemiatycze. Badanie ankietowe wśród mieszkańców przeprowadzone było w terminie od 10.04.2017 do 10.05.2017 r. Ankieta rozdystrybuowana była w następujących formach: w formie papierowej przez Urząd Miasta Siemiatycze, bezpośrednio przekazywane mieszkańcom na spotkaniach konsultacyjnych, formie elektronicznej poprzez wypełniony formularz elektroniczny, który został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miasta Siemiatycze.

Wyniki z przeprowadzonych konsultacji oraz analiza wskaźnikowa danych przeprowadzona przez ekspertów pozwoliły wskazać te tereny, na których suma negatywnych zjawisk społecznych oraz towarzyszących im zjawisk gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych wskazuje, iż obszar można uznać za zdegradowany.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji zostały przeprowadzone konsultacje społeczne projektu Uchwały Rady Miasta Siemiatycze w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Zasady przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miasta Siemiatycze w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Siemiatycze zostały określone w Obwieszczeniu Burmistrza Miasta Siemiatycze. Obwieszczenie o konsultacjach umieszczono na stronie internetowej Urzędu Miasta Siemiatycze, na tablicach ogłoszeniowych w Urzędzie Miasta Siemiatycze oraz na terenie całego Miasta.

Uwagi, opinie i propozycje dotyczące projektu uchwały można było składać w terminie od dnia 15 czerwca 2017 r. do dnia 14 lipca 2017 r. Konsultacje społeczne przeprowadzone były w następujących formach:

- 1. Spotkania z interesariuszami rewitalizacji**, które odbyły się w Sali konferencyjnej Urzędu Miasta Siemiatycze, ul Pałacowa 2 w następujących terminach: 19.06.2017 r., 21.06.2017 r., 23.06.2017 r., 26.06.2017 r., 28.06.2017 r. W spotkaniach w sumie wzięło udział 15 mieszkańców. Omówiony został projekt Uchwały Rady Miasta Siemiatycze w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Siemiatycze. Podczas spotkania mieszkańcy mogli wyrażać swoje opinie, zgłaszać uwagi i propozycje. Podczas spotkania omówiono i rozdano ankietę konsultacyjną oraz formularz zgłaszania uwag. Z wykorzystaniem prezentacji

multimedialnej wyjaśniono podstawowe pojęcia, założenia procesu rewitalizacji oraz poszczególne etapy prac nad opracowaniem programu rewitalizacji. Ponadto wyczerpująco omówiono sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedstawiono metodologię prowadzenia analizy wskaźnikowej pozwalającą na delimitację wskazanych obszarów (na podstawie danych statystycznych, ilościowych oraz konsultacji społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców Siemiatycz). Dokonano również charakterystyki proponowanych obszarów zdegradowanych i do rewitalizacji. Następnie rozpoczęto dyskusję dotyczącą wyznaczonego w projekcie uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Szczegółowy raport z przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych dostępny jest na stronie internetowej Urzędu Miasta Siemiatycze.

2. Zbieranie uwag i wniosków z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag.

Formularz dostępny był na stronie internetowej Urzędu Miasta Siemiatycze oraz w formie papierowej w Urzędzie. Mieszkańcy mieli możliwość przesłania uzupełnionych formularzy drogą elektroniczną, drogą korespondencyjną lub bezpośrednio złożyć w Urzędzie. Formularz zgłaszania uwag stanowił załącznik do Obwieszczenia Burmistrza Miasta Siemiatycz w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały Rady Miasta Siemiatycze w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Siemiatycze. W terminie od dnia 15 czerwca 2017 r. do dnia 14 lipca 2017 r. nie wpłynął żaden formularz uwag.

3. Ankietowanie

Kwestionariusz ankiety można było pobrać ze strony internetowej Urzędu Miasta Siemiatycze <https://siemiatycze.eu/pl/> (wejście przez zakładki: „Projekty UE”, „Rewitalizacja Miasta Siemiatycze”). Mieszkańcy nie mający dostępu do Internetu mogli pobrać formularz bezpośrednio w Urzędzie. Również na spotkaniach konsultacyjnych przekazano mieszkańcom kwestionariusze ankiet do rozdystrybuowania wśród domowników, sąsiadów lub znajomych, którzy nie mogli dotrzeć na spotkania konsultacyjne. W trakcie konsultacji społecznych złożono 11 ankiet.

Konsultacje Projektu Gminnego Programu Rewitalizacji

Zasady przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Siemiatycze zostały określone w obwieszczeniu Burmistrza Miasta Siemiatycze. Konsultacje trwały w terminie od 28.08.2017 r. do 19.09.2017 r. Obwieszczenie o konsultacjach umieszczono na stronie internetowej Urzędu Miasta Siemiatycze, na tablicach ogłoszeniowych w Urzędzie Miasta Siemiatycze oraz na terenie całego Miasta. W ramach konsultacji został udostępniony projekt dokumentu. Materiały informacyjne dotyczące przedmiotu konsultacji był dostępny w Urzędzie Miasta Siemiatycze, pok. Nr 2 parter (wejście

od Pl. Jana Pawła II), w godzinach pracy Urzędu Miasta Siemiatycze, w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem internetowym <http://bip.um.siemiatycze.wrotapodlasia.pl/>, na stronie internetowej Urzędu Miasta Siemiatycze pod adresem <https://siemiatycze.eu/pl/> (wejście przez zakładki: „Projekty UE”, „Rewitalizacja Miasta Siemiatycze”).

Ponadto informacje o konsultacjach społecznych promowane były poprzez:

- „Siemiatycki Informator Miejski” nr 65, czerwiec 2017
- Tablice ogłoszeń Urzędu Miasta Siemiatycze,
- Zaproszenia imienne wysyłane do przedstawicieli organizacji pozarządowych, przewodniczących rad osiedli, radnych, Kierowników miejskich jednostek organizacyjnych, Policji, Straży Pożarnej,
- Plakaty informacyjne na tablicy w Urzędzie Miasta Siemiatycze,
- Tablice ogłoszeń Siemiatyckiego Ośrodka Kultury.

Konsultacje społeczne przeprowadzone były w następujących formach:

1) **Spotkania z interesariuszami rewitalizacji** odbyły się w Sali konferencyjnej Urzędu Miasta Siemiatycze przy ul. Pałacowej 2 następujących terminach:

- 04.09.2017 r. godz. 17:00
- 05.09.2017 r. godz. 10:00,
- 06.09.2017 r. godz. 10:00,
- 14.09.2017 r. godz. 10:00,
- 15.09.2017 r. godz. 10:00.

Na spotkania zaproszeni byli wszyscy mieszkańcy Miasta Siemiatycze. W spotkaniach wzięło udział 12 interesariuszy. Podczas spotkania poinformowano o formach przyjętych w konsultacjach społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Siemiatycze. Omówiono i rozdano „karty projektów”, za pomocą których mieszkańcy mogli zgłosić swoje propozycje projektów. Z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej dokonano charakterystyki obszarów do rewitalizacji oraz zdefiniowanych problemów. Przedstawiono też cele, kierunki działań oraz propozycje działań projektowych.

2) Zbieranie uwag i wniosków z wykorzystaniem **formularza zgłaszania uwag**.

Formularz dostępny był na stronie internetowej Urzędu Miasta Siemiatycze oraz w formie papierowej w Urzędzie. Mieszkańcy mieli możliwość przesłania uzupełnionych formularzy drogą elektroniczną, drogą korespondencyjną lub bezpośrednio złożyć w Urzędzie. Formularz zgłaszania uwag stanowił załącznik do Obwieszczenia Burmistrza Miasta Siemiatycz w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Gminnego programu Rewitalizacji Miasta Siemiatycze. W terminie od dnia 28 sierpnia 2017 r. do 19 września 2017 r. nie wpłynął żaden formularz uwag.\

- 3) **Zbieranie uwag ustnych** w pok. Nr 2 Urząd Miasta Siemiatycze (wejście od Placu Jana Pawła II), ul. Pałacowa 2, 17-300 Siemiatycze w godzinach pracy Urzędu w dniach 29.08.2017 r. oraz 13.09.2017 r. w godz. 14:30-16:30.

Etap wdrożenia i oceny Programu Rewitalizacji

Istotnym etapem opracowania Programu jest udział szerokiego grona interesariuszy w etapie wdrożenia i monitorowania rezultatów Programu Rewitalizacji. Na etapie wdrożenia i oceny Programu Rewitalizacji przewiduje się prowadzenia cyklicznych spotkań z interesariuszami rewitalizacji. Otwarte spotkania odbywać się będą raz w roku przy okazji corocznych sprawozdań dotyczących realizacji Programu. Społeczność lokalna powinna mieć również możliwość bieżącego monitorowania efektów procesu, dlatego też przewiduje się prowadzenie monitoringu umożliwiającego analizowanie zachodzących zmian wynikających z realizacji programu. Wszystkie informacje o przebiegu działań rewitalizacyjnych będą publikowane na stronie internetowej Urzędu Miasta Siemiatycze. Wśród działań skierowanych do społeczności lokalnej można wykorzystać następujące instrumenty:

- Festyny, święta sołectw,
- Warsztaty dotyczące przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz wspólnego podejmowania nowych aktywności realizowane z uwzględnieniem nowych technik partycypacyjnych,
- Konkursy na koncepcje architektoniczno-urbanistyczne zagospodarowania terenów rewitalizacyjnych,
- Uroczystości związane z zakończeniem realizacji projektów.

Istotnym aspektem jest udział interesariuszy we wspólnej realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zgodnie z zasadą partnerstwa. Zasada partnerstwa wymaga zaangażowania podmiotów z innych sektorów. Głównym celem programu jest budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami w środowisku lokalnym, czemu służy wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji celów społecznych. W przypadku Programu Rewitalizacji partnerstwo może zostać zawiązane przy realizacji projektów stanowiących kluczowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne lub w odpowiedzi na wyznaczone w Programie cele. Partnerstwo może być zawiązane z inicjatywy władz miasta bądź organizacji pozarządowej. Decyzję o realizacji projektu w partnerstwie z organizacją władze powinny podjąć w oparciu o spójność z celami strategicznymi i listą przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

13. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju **komplementarność** oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).

Poniżej dokonano analizy powiązań przedsięwzięć, aby wskazać bez wątpienia, że planowane przedsięwzięcia są komplementarne.

Tabela 36. Komplementarność projektów kluczowych

Symbol	Nazwa projektu	Społeczna	Gospodarcza	Przestrzenno - funkcjonalna	Techniczna	Środowiskowa	Projekty kluczowe (symbol)	Projektu uzupełniające (symbol)
Projekty kluczowe								
PK1	Aktywizacja zawodowa	x	x				PK2, PK3, PK5, PK6, PK 9, PK12, PK13,	-
PK2	Rozwijanie przedsiębiorczości	x	x				PK1, PK3, PK5, PK6, PK 9, PK12, PK13,	-
PK3	Wsparcie działań turystycznych	x	x				PK 1, PK2, PK9, PK10, PK12, PK13, PK14	PU1, PU2,
PK4	Siemiatyczne – moje miejsce na ziemi	x					PK5, PK7, PK8, PK10, PK12, PK14,	-
PK5	Aktywizacja seniorów	x					PK1, PK4, PK7, PK8, PK10, PK11, PK12, PK14,	PU1,
PK6	Przeciwdziałanie uzależnieniom	x					PK1, PK7, PK8, PK13,	-
PK7	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	x		x	x		PK1, PK6, PK8	-
PK8	Promocja zdrowego stylu życia	x	x				PK1, PK2, PK3, PK4, PK5, PK6, PK7, PK9, PK10, PK12, PK14, PK15	PU1, PU2,

PK9	Rewitalizacja terenów wzdłuż rzeki Kamionka	x		x	x		PK2, PK3, PK5, KP8, PK10, PK12, PK14,	PU1,
PK10	Park przy ul. Legionów Piłsudskiego	x		x	x		PK3, PK5, KP8, PK9, PK12, PK14,	PU1,
PK11	Dzienny Dom Pobytu	x		x	x		PK5, PK6, PK8,	PU1,
PK12	Zagospodarowanie terenu przy zalewie	x		x	x		PK3, PK5, KP8, PK9, PK10, PK14,	-
PK13	Miejskie „targowisko”	x	x	x	x		PK1, PK2, PK3, PK9, PK12, PK14	PU1,
PK14	Rewitalizacja zabytkowego obszaru śródmiejskiego - ul. 3 maja	x		x	x		PK3, PK5, PK9, PK10, PK12, PK13	-
PK15	Gabinet dentystyczny w Przedszkolu nr 3	x		x	x		PK8,	-

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 37. Komplementarność projektów uzupełniających

Symbol	Nazwa projektu	Spoleczna	Gospodarcza	Przestrzennie - funkcjonalna	Techniczna	Środowiskowa	Projekty kluczowe (symbol)	Projekt uzupełniający (symbol)
Projekty uzupełniające								
PU1	Modernizacja budynku SOK	x		x	x		PK3, PK5, PK0, PK10, PK12, PK14,	PU1,
PU2	Działania na rzecz ochrony zasobów natury	x				x	PK3, PK8,	-

Źródło: Opracowanie własne

14. Szacunkowe ramy finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z źródłami finansowania

Rewitalizacja wyznaczonych obszarów zdegradowanych wiąże się z koniecznością poniesienia znacznych wydatków inwestycyjnych. Ze względu na ograniczone zasoby finansowe Miasta Siemiatycze, a także z uwagi na możliwość uzyskania wsparcia na realizację projektów w tym zakresie, wskazane jest pozyskanie dodatkowych środków finansowych z zewnętrznych źródeł. Sprawna realizacja założonych inwestycji zostanie zapewniona poprzez wykorzystanie zarówno publicznych źródeł finansowania (krajowych i zagranicznych – m.in. w ramach funduszy europejskich), jak i prywatnych (np. poprzez tworzenie zachęt dla inwestorów).

Do potencjalnych źródeł finansowania działań zawartych w Programie należą:

- środki własne miasta,
- środki prywatne mieszkańców,
- środki prywatne inwestorów,
- środki pozyskane od sponsorów,
- środki budżetu samorządu powiatowego,
- środki budżetu państwa,
- środki budżetu województwa na realizację programów sektorowych,
- środki funduszy celowych,
- środki z budżetu UE: EFRR, EFS, FS, EFRROW,
- środki z NFOŚiGW, WFOŚiGW,
- środki z Lokalnej Grupy Działania,
- europejskie programy wspólnotowe,
- inne środki zagraniczne: Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020,
- i inne.

Plan finansowy obejmuje propozycję źródeł finansowania wybraną na podstawie oceny dostępności i możliwości wykorzystania tych źródeł oraz charakteru projektów składających się na Program. Na kolejność realizacji wskazanych przedsięwzięć będą mieć wpływ terminy aplikowania i rozstrzygnięć konkursów w ramach programów operacyjnych i innych konkursów, czy też możliwości pozyskania inwestorów prywatnych.

Uwzględnione projekty i przedsięwzięcia prywatne lub innych instytucji i podmiotów nie będą miały zapewnionego finansowania z budżetu miasta. Będą mogły natomiast ubiegać się o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych.

Szczegółowy plan finansowy w zakresie zadań inwestycyjnych przedstawione zostało w poniższym zestawieniu.

Tabela 38. Ramy finansowe dla projektów kluczowych

Symbol	Nazwa projektu	Typ projektu	Okres realizacji	Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	Źródła finansowania projektu
Projekty kluczowe					
PK1	Aktywizacja zawodowa	miękki	2018 - 2020	20 000 zł/rok	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - PUP, - środki Unii Europejskiej
PK2	Rozwijanie przedsiębiorczości	miękki	2018 - 2020	30 000 zł/rok	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - PUP, - środki Unii Europejskiej
PK3	Wsparcie działań turystycznych	miękki	2018 - 2023	70 000 zł/rok	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK4	Siemiatycze – moje miejsce na ziemi	miękki	2018 - 2023	25 000 zł/rok	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK5	Aktywizacja seniorów	miękki	2018 - 2023	50 000 zł/rok	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK6	Przeciwdziałanie uzależnieniom	miękki	2018 - 2023	5 000 zł/rok	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK7	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	miękki, infrastrukturalny	2018 - 2023	-	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK8	Promocja zdrowego stylu życia	miękki	2018 - 2023	10 000 zł/rok	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK9	Rewitalizacja terenów wzdłuż rzeki Kamionka	infrastrukturalny	2018 - 2023		- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK10	Park przy ul. Legionów Piłsudskiego	infrastrukturalny	2018 - 2020		- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK11	Dzienny Dom Pobytu	infrastrukturalny	2018 - 2023		- środki własne Miasta, - środki prywatne,

					- środki Unii Europejskiej
PK12	Zagospodarowanie terenu przy zalewie	infrastrukturalny	2018 - 2020		- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK13	Miejskie "targowisko"	infrastrukturalny	2020 - 2023		- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK14	Rewitalizacja zabytkowego obszaru śródmiejskiego - ul. 3 maja	infrastrukturalny	2019 - 2023	25 000 000,00	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PK15	Gabinet dentystyczny w Przedszkolu nr 3	infrastrukturalny	2020 - 2023	200 000,00	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 39. Ramy finansowe dla projektów uzupełniających

Symbol	Nazwa projektu	Typ projektu	Okres realizacji	Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	Źródła finansowania projektu
Projekty uzupełniające					
PU1	Modernizacja budynku SOK	infrastrukturalny	2020 - 2023	-	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej
PU2	Działania na rzecz ochrony zasobów natury	infrastrukturalny	2020 - 2023	-	- środki własne Miasta, - środki prywatne, - środki Unii Europejskiej

Źródło: Opracowanie własne

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Gminy Program Rewitalizacji nie zakłada wyznaczenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

16. Wskazanie sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Gminy Program Rewitalizacji nie przewiduje wprowadzenia zmian w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Spis rysunków:

Rysunek 1. Lokalizacja Miasta Siemiatycze na tle powiatu siemiatyckiego i województwa podlaskiego.....	12
Rysunek 2. Mapa Miasta Siemiatycze – obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.....	44
Rysunek 3. Obszar rewitalizacji.....	45

Spis tabel:

Tabela 1. Struktura demograficzna mieszkańców miasta Siemiatycze w latach 2010-2015 ...	13
Tabela 2. Piramida wieku mieszkańców miasta Siemiatycze w 2015 roku	13
Tabela 3. Przyrost naturalny w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015	14
Tabela 4. Migracje na pobyt stały według ruchu wewnętrznego i zagranicznego w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015.....	15
Tabela 5. Liczba bezrobotnych w powiecie Siemiatyckim w latach 2010-2016	16
Tabela 6. Pomoc społeczna w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015.....	17
Tabela 7. Typy gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w rok 2016 r.....	18
Tabela 8. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście Siemiatycze	18
Tabela 9. Przestępstwa w podziale na rodzaj w mieście Siemiatycze w 2016 r.	19
Tabela 10. Wykaz organizacji pozarządowych w mieście Siemiatycze	20
Tabela 11. Frekwencja wyborcza w mieście Siemiatycze	21
Tabela 12. Podmioty gospodarki narodowej w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015	23
Tabela 13. Podmioty gospodarki narodowej wg wielkości zatrudniania w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015	23
Tabela 14. Struktura branżowa podmiotów funkcjonujących w mieście Siemiatycze w 2015 roku.....	24
Tabela 15. Sieć wodociągowa na terenie miasta Siemiatycze	27
Tabela 16. Sieć kanalizacyjna w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015.....	27
Tabela 17. Sieć gazowa w mieście Siemiatycze	28
Tabela 18. Wykaz obiektów sportowych w mieście Siemiatycze.....	29
Tabela 19. Zabytki w mieście Siemiatycze	29
Tabela 20. Baza noclegowa w mieście Siemiatycze	30
Tabela 21. Baza gastronomiczna.....	30
Tabela 22. Działalność domów kultury, klubów i świetlic w mieście Siemiatycze w latach 2010-2015.....	34
Tabela 23. Biblioteki w mieście Siemiatycze	35
Tabela 24. Zasoby mieszkaniowe na obszarze miasta Siemiatycze w latach 2008-2014.....	36
Tabela 25. Stan wyposażenia mieszkań w mieście Siemiatycze w urządzenia techniczno-sanitarne w latach 2009-2015.....	37
Tabela 26. Lokale będące w budynkach z 100% własnością Miasta Siemiatycze oraz ich stan techniczny.....	38
Tabela 27. Wykaz lokali komunalnych wraz ze stanem technicznym.....	39
Tabela 28. Zasoby mieszkaniowe we wspólnotach mieszkaniowych na terenie miasta Siemiatycze	39

Tabela 29. Liczba zjawisk kryzysowych.....	41
Tabela 30. Obszary wyznaczone do rewitalizacji	43
Tabela 31. Projekty kluczowe	53
Tabela 32. Projektu uzupełniające.....	54
Tabela 33. Harmonogram monitoringu i ewaluacji	61
Tabela 34. Wskaźniki – projekty kluczowe	62
Tabela 35. Wskaźniki – projekty uzupełniające.....	63
Tabela 36. Komplementarność projektów kluczowych	70
Tabela 37. Komplementarność projektów uzupełniających.....	71
Tabela 38. Ramy finansowe dla projektów kluczowych.....	73
Tabela 39. Ramy finansowe dla projektów uzupełniających	74

Spis wykresów:

Wykres 1. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w mieście Siemiatycze w 2015 r. [%]	14
Wykres 2. Stopa bezrobocia w powiecie Siemiatyckim w latach 2010-2016.....	16
Wykres 3. Liczba bezrobotnych według płci w powiecie Siemiatyckim w latach 2010-2016	17